

God Jul

tillönskar

BERGROLET

Nr 3 • 1954 • Årgång 5 • Pris 75 öre

CVA kännning

Flygdirektör Otto Dahlin fortsätter här nedan sin artikelserie

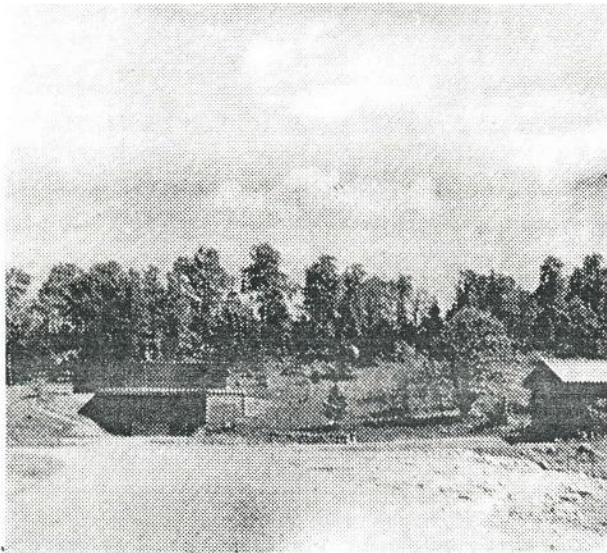
12. CVA år 1946

Forts. från nr 2/1954

Vapensektionen.

Flygdirektör Nils Thorsson, som biträtt med planläggningen av CVA vapenverkstad och skjutbana, tillträdde befattningen som föreståndare för vapensektionen den 1 januari 1946.

Före CVA tillkomst översågs och reparerades flygvapnets vapenutrustning huvudsakligast vid flottiljerna samt dessutom vid Flygförvaltningens Vapenförråd, Malmslätt (FFVaM). Detta senare tillkom år 1941 men upphörde 1947, då dess arbetsuppgifter övertogs av CFA och CVA.

Skjutbanan år 1946.

Den 1 januari 1946 kom till CVA från FFVaM då vapenreparatörerna, sedermera verkmästarna Carl Gösta Andersson och Harry Ericson. Samma dag kom från Försökscentralen Malmslätt ingenjör Bertil Henriksson och vapensmed Gunnar Akerblom. Under april 1946 kunde verkstaden i berget tagas i bruk. Vid FFVaM befintlig maskinpark överfördes till CVA. Arbetsuppgifterna voro i huvudsak översyner och reparationer av eldvapen och bombställ samt skjutningar beordrade av flygförvaltningen. Skjutbanan vid monteringshallen, som sedan våren 1945 begagnats för inskjutning av vapen i fpl J 22, kompletterades med utrustning för vapenprov m. m.

Instrumentsektionen.

Instrumentverkstaden i berget togs i bruk under juni 1946. Till skillnad från nuvarande specialisering översågs och reparerades till en början såväl gyroinstrument som elektriska och mekaniska instrument. Före inflyttningen i berget hade för J 22-arbetena nödvändiga justeringar och kontroll av instrument utförts i den provisoriskt inredda övervåningen i brandstationen.

Den 20 augusti 1946 erhöll CVA i uppdrag att utföra reparationer och översyner av linktrainers. Dessa ut-

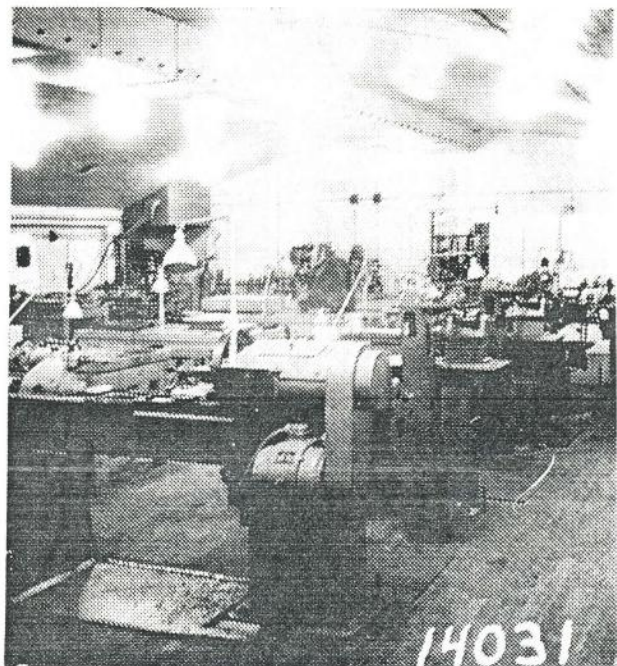
fördes i den tunnel som numera rymmer hydraulavdelningen.

Sektionsföreståndare var fr. o. m. den 1 mars 1946 ingenjör Erik Lindén (från CVM). Under juni anställdes verkmästare Astor Lindström (från CVV); under november som kontrollingenjör Hans Edström (från FF). Från CVM kom även under oktober de båda dåvarande instrumentmakarna Sven Jonsson och Sten Nordlund, numera ingenjör resp. verkmästare på sektionen.

Kontrollsektionen.

Denna hade givetvis arbetat sedan flygplanarbetena började vid CVA år 1944. Under den första tiden bestod sektionen endast av ingenjör Birger Westerberg och kontrollant Gunnar Dahlman; under början av 1945 kom ingenjör Arne Rydeborg och avsynare Charles Fernsten. Den stora uppsättningen kom i samband med FFVS-avvecklingen under mitten av 1945.

Sektionsföreståndare var fr. o. m. 1 oktober 1945 flygingenjör Gösta Backman. Hans närmaste män voro ingenjörerna Ragnar Löwenham (stf föreståndare), Birger Westerberg (detaljillverkning och flygplanmontering), Nils Henricson (A-besiktning), Arne Rydeborg (B-besiktning), Ulf Dahlquist (C-besiktning) och kontrollant Bengt Lundmark (verktygskontroll); samtliga från FFVS. Dahlquist var dessutom provflygare. Vid sidan om sin tjänst som B-besiktningssman var Rydeborg trafikledare med ett provisoriskt ordnat Arboga-torn först i brandstationens övervåning och sedan (fr. o. m. oktober 1946) i monteringshallens lanternin. Vid flygning var trafikledaren på flygfältet. Som telefonkur m. m. använde han det hemlighus som tidigare stått utanför bergsinfarten och som, när vatten och avlopp kom igång, inte längre behövdes för avsett ändamål.

Instrumentsektionens verkstadsavd.

Birgit Lundqvist, elspektionens ljusspridarska.

Glädjespridare på Radio. Fr. v. Rolf Norgren, Rune Söderström, Karl-Inge Eklund, Olle Olinder, Karlsson-Boliden, Olle Göransson.

270 T-gänget samlat till Lucia-kaffe.

Aktuellt:

Lucia-Glimtar

Första steget in i årets julfirande togs i lördags, då Lucia allmänt firades vid CFA och CVA. En dryg timma före arbetstidens början blev det samling man- och kvinngrant på de olika avdelningarna. Arrangörerna hade här och där låtit sin fantasi arbeta utan hämningar, men under det hela lag dock en underton av stämning inför Luciafirandets symboliska tanke. Levande ljus, manliga och kvinnliga Lucior, kaffetären, ett glas glögg samt sång och musik skapade trevnad och gjorde årets Luciafirande till ett glatt minne.

Birgit Lundqvist, Lucia-kandidat i Kungsör, gjorde knallsensation på avd 271-272, då hon på eget initiativ helt plötsligt i full Lucia-ornat kom sjungande Sankta Lucia, assisterad av Karin Dahlqvist. Ja, då höll grabbarna andan. Hon spred sedan ljus och glädje på Radarbaracken, där man nu tog upp Luciafirandet. Succén var avgjord och man lovade varann, att detta skulle hädanefter bli tradition.

Tradition har Luciafirandet varit i sju år på Platverkstaden, där man också i fröjd och gamman samlades kring långbord för att beundra Lucian Raatama, den vackra hästen och de nätta stjärngossarna.

På avd 280 underhöll en trio med musik till sag, dragspel och munspel och även på Instrument hade ett gäng glada gossar ordnat till musik- och sångunderhållning. Likaså hade man på Hallen ordnat trivsamt med musik och annan underhållning.

På CFA hade man samlats i lunchrum och angränsande utrymmen och här bjöds också på kaffe och glögg under det att allsången togs upp av såväl röstbegävade som andra.

Dessa små glimtar från Luciafirandet har ej givit full rättvisa åt den stämning av trevnad och verkligt god kamratanda, som präglade denna tidiga morgontimma, men tiden ger mig ej tillfälle att göra skildringen fylligare. Sättaren har nu en stund ryckt mig i haret och nu tar han manuset.

Old Jim.

Med varm hand

Avd Radio-Radar startade i samband med Luciafesten på lördagsmorgonen en insamling, som inbringade närmare 100:— kr. Tusenkonstnären skänkte en tavla ur sin produktion och det var denna, som gav inkomsten. Tillsammans med några överblivna kronor från en avdelningsfest överlämnades pengarna, kr. 105:50, till Frälsningsarméns julinsamling.

—//—

Bilder, som varit införda i Bergtrollet, kan beställas genom redaktionen, tel. 190.

En del exemplar av Bergtrollets tidigare nummer finns fortfarande kvar och kan beställas på samma sätt.

—//—

BERGTROLLET

Personaltidning för CVA och CFA, Arboga

Redaktör

John Eklöf, avd. 270 P, tel. 190

Redaktionskommitté:

Inger Nordlund, Hugo Dahlström, Ebbe Larsson,
John Steen, Karl-Axel Jansson, Tore Ekman,
K. O. Sundvall och Gunnar Fried

OMSLAGSBILDEN:

K. G. E. Rollbäck i arbete vid nithammaren.

Kontorssektionen.

Personaluppsättningen på kontorssektionen var under 1946 följande:

Verkstadskamrerarejänsten var t. o. m. den 31 maj 1946 vakant och uppehölls av Gunnar Jonsson, tillika föreståndare för personalavdelningen. Den 1 juni 1946 tillträdde kamrersbefattningen av civilekonomen K. E. Söderwall. Expeditionen sköttes av Folke Ericsson, kassan av fru Greta Liffvendahl, bokföringen av Erik Söderström, upphandlingen av Tor Andrén och avlöningskontoret av Olov Tjellander.

Under CVA första år och även under 1946 sorterade uppbördsexpeditionen, förråd och packningsavdelning under verkstadskamreraren (se under Förrådstjänsten).

Den under 1945 och 1946 pågående avvecklingen av Flygförvaltningens Flygverkstad i Stockholm (FFVS) medförde säregna bokförings- och redovisningsförhållanden. I och med att CVA som tidigare nämnts fick i uppdrag att färdigställa de sista flygplanen i J 22-serien, blev CVA i realiteten underleverantör till FFVS, vars funktioner övertagits av CVA. I redovisningen tog sig detta uttryck så, att CVA samtidigt måste arbeta med två redovisningssystem, då FFVS-systemet inte kunde inordnas i CVA-systemet. En del av den personal på kontorssektionen som överflyttats från FFVS genomförde parallellt med sina ordinarie arbetsuppgifter avvecklingen av FFVS-redovisningen.

Den 1 sept. 1946 fanns underlag så att rättvisande avdelningspalägg kunde börja tillämpas. Dessförinnan hade CVA kört med ett för så gott som hela verkstaden gällande genomsnittspalägg.

Den 2 dec. 1946 beställde chefen för flygväpnet hos Kungl. Telegrafstyrelsen den av CVA mycket efterlängta teprinterförbindelsen.

Förrådstjänsten.

Under år 1945 och 1946 var ordnandet av förrådstjänsten ett av de svåraste problemen. Förrådstunneln låg sent i byggnadsprogrammet och kunde inte påräknas klar för inflyttning förrän sommaren 1946. Under hela tiden dessförinnan måste CVA klara sig med provisoriska förrådsutrymmen. Som tidigare berättats blev det i första hand lador, ladugårdar och uthus på CVA markområden som fylldes. För det direkta verkstadsbehovet hade under 1944 materialförråd ordnats i monteringshallen. Detta flyttades under 1945 först till garaget och därifrån vid årsskiftet 1945/46 till motorverkstadens nuvarande utrymmen i tunnel II.

Uppbördsman och förvaltare var Erik Strindler med Ewert Skoglund som närmaste man på uppbördsexpeditionen. För inventarieförrådet svarade Bertil Andersson och Birger Haglund, för materialförrådet Gunnar Andersson samt för packningen Gustav Carlsson.

Den 5 juli påbörjades flyttning av materialförrådet från tunnel II till förrådstunneln. I samråd med CCFA gjordes en fördelning mellan CVA och CFA av hela byggnadsbeståndet på CVA ytterområden. Inventeringar, rensningar och sanering av förrådsbeståndet gjordes i den mån så var möjligt.

Då år 1946 slutade var läget följande:

Berget. Förrådstunneln var i bruk och tunnel II överlämnad till motorsektionen. De lokaler som nu utnyttjas av halkortscentralen var inventarieförråd.

"Löten" var helt utrymd och försäld till Arboga Flygklubb att användas som hangar.

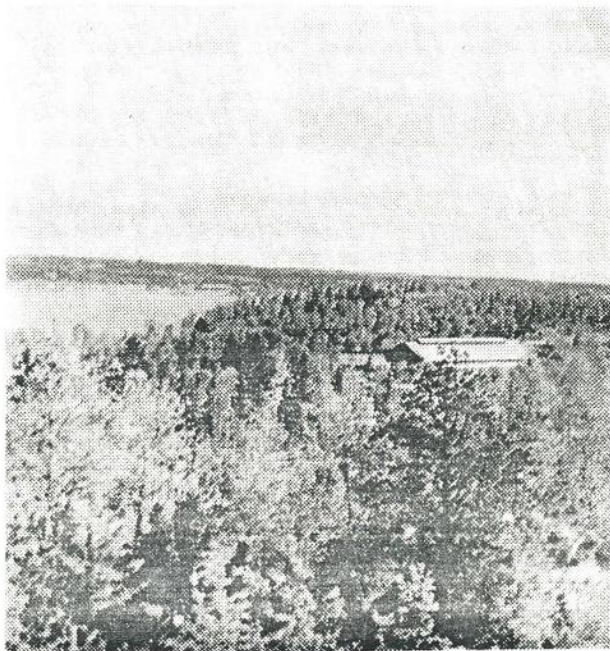
Asby. CVA materiel var där sammanförd till södra ladan, som t. v. skulle få disponeras av CVA.

Igelsäter. Samtliga byggnader disponerades av CFA. Den materiel som CVA haft inlagd var borttransporterad. CVA fick t. v. behålla gödselstaden, där bl. a. en mängd större J 22-jigggar placerats. CVA hade utanför Igelsäter fått en äldre byggnad ändrad till hundgård. I avvaktan på hundgård var byggnaden tagen i bruk av CVA som förråd.

"Fjärendelen" användes av CVA huvudsakligen som förråd för anläggnings- och driftsektionen. Materialförrådet hade gummiförråd i matkällaren och syreförråd i potatiskällaren.

Zakrisberg. Bostadshuset var fortfarande kontor för byggnadskontrollanterna, som även hade förråd i ladugården. Ladan var tagen i bruk av CFA som emballageförråd.

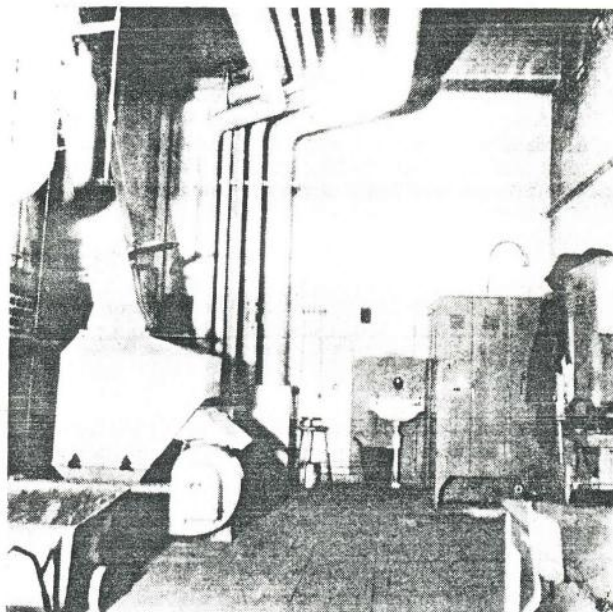
Karlshund. CVA disponerade den lada som ligger närmast Sofielund. Alla övriga utrymmen voro överlämnade till CFA.

Skogen vid CVA.

Anläggnings- och driftsektionen.

Som tidigare berättats var år 1946 ett markerat uppsättningsår för CVA och därvid speciellt för bergsanläggningen. Entreprenörerna färdigställde byggnadstekniskt sett lokal efter lokal, tunnel efter tunnel. Men mellan detta färdigställande och lokalernas resp. tunnarnas ibruktage lag i regel ett omfattande arbete med inredning och iordningställande. Plintar måste gjutas, maskiner m. m. uppställas, tryckluft, platsbelysning ordnas, ledningar till maskiner dragas, arbetsbord, hyllfack m. m. ordnas. Allt detta var en av de större och i regel mycket brådskande arbetsuppgifterna för sektionen under år 1946.

Inre delen av pannrummet år 1946.

Värme- och ventilationsanläggningen var ny och måste praktiskt utprovas. I berget gjordes fortlöpande noggrann kontroll av bl. a. temperaturer och fuktighet. Många problem uppkommo. Undersökningar av och eliminerande av drag skedde under lång tid dagligen.

Belysningsfrågan i berget blev från början ett bekymmer. Särskilt i P-tunneln var belysningen för svag. Detta var även fallet i tunnel IV, där dock den under år 1945 installerade provisoriska belysningen ersatts med ny. Den 3 december 1946 gjordes anmälan till flygförvaltningen, som uppdrog åt Statens Institut för Folkhälsan "att i anslutning till pågående kontroll av luftkonditioneringen vid CVA även företaga en översyn av belysningsförhållandena där". Belysningsfrågan ventilerades givetvis även vid den stora bergverkstadskonferensen i Arboga den 25—26 oktober 1947. Om denna, vars initiativtagare var Gustav A. Johansson, kommer att skrivas i ett kommande kapitel.

Del av CVA verkstadsområde vintern 1945—46.

Ovan jord hade, när år 1946 började, hela CVA verkstadsområde karaktären av ett industriområde under vardande. Området bestod av ett antal byggnadsplatser, där själva byggnaderna voro färdiga och marken allra närmast byggnaderna rensad i den man detta ålag respektive byggnadsentreprenör. Däremot sag markområdena mellan byggnadsplatserna ut som slagfält, omgivna av ovärdad skog. Sa gott som överallt sågs igenfyllningarna efter dragna rör, kulvertar och elledningar. Vägarna voro i bristfälligt skick. Byggnadsskjul och baracker stodo kvar, bl. a. på området mellan mässen och bergsinfarten. Underhållsavdelningen, som helt saknade verkstads- och förrådsutrymmen, inhystes i ett dylikt skjul söder om monteringshallen. När varen kom, började iordningställandet av verkstadsområdet, ett arbete som sträckte sig över flera år och som, bl. a. rörande skogen på området, ännu år 1954 icke är avslutat.

Stängslet kring verkstadsområdet var på nyåret 1946 färdigt med grindar och allt. De bada stora fällbara flygplangrindarna voro helt omöjliga. De kasserades och ersattes med de nuvarande skjutgrindarna. Några delar av de kasserade fällgrindarna stå i dag som skyddsnet utanför bergsinfarterna till CVA och CFA.

Kring hela CVA markområde (526 hektar) klarlades och markerades gränserna; i flera fall erfordrades här för biträde av lantmätare. Bl. a. måste gränserna vid Karlslund nyuppmätas.

För CVA skogsareal fanns en år 1945 upprättad och av Kungl. Maj:t fastställd skogshushållningsplan. Någon egentlig skogsavverkning skedde inte under 1946 men däremot omfattande dräneringsarbeten i skogarna.

Som tidigare berättats tjänstgjorde Erik Ejert redan från år 1944 som sektionsföreståndare. Sedan 1945 var Alf Hedlund maskinmästare, Edvard Tangne brandmästare, Folke Larsson förman för underhållsarbeten och Tore Myhrberg förman för transportererna.

Ritkontoret.

Ritkontoret började sin verksamhet år 1945 i direkt anslutning till avvecklingen av FFVS. Stommen av personalen kom därifrån.

Under 1945 och 1946 var arbetet i huvudsak inriktat på pjl J 22 samt erforderliga ritningar för anordningar i samband med verkstadens uppsättning.

Av premiärpersonalen från 1945—46 år år 1954 kvar på konstruktionssektionen, som namnet numera är: föreståndaren Gunnar Seth, konstruktörerna Adner Eiborn, Stig Larelius och Gunnar Norin samt kontorist Holger Johansson.

Materiallaboratorium.

Organisation och uppsättning blev helt annorlunda än vad från början planerats. Enligt flygförvaltningens direktiv förlades huvudparten av laboratoriearbeten till CVM, med påföljd att CVA endast skulle utföra mera rutinmässiga undersökningar för verkstadsdriften samt dessutom materialprovning av leveranser till CFA. Då de för materiallaboratoriet avsedda lokalerna voro färdigbyggda i början av 1946, togs därför endast vissa av dem i bruk, bl. a. mekaniska och kemiska laboratorier. Resten av utrymmena, bl. a. de som senare tagits i bruk av Flygförvaltningens hälkortscentral, utnyttjades som förrådslokaler.

Föreståndare var ingenjör Nils Mattson med ingenjör Asplund som närmaste man.

Läkare, Mob och verkskydd.

Inga större förändringar inträffade under 1946. Med dr Gunnar Bergquist var tjänsteläkare och syster Stina sjuksyster. Kapten Sven Hamn var mobiliseringsofficer och verkskyddsledare.

Dessutom hände under 1946:

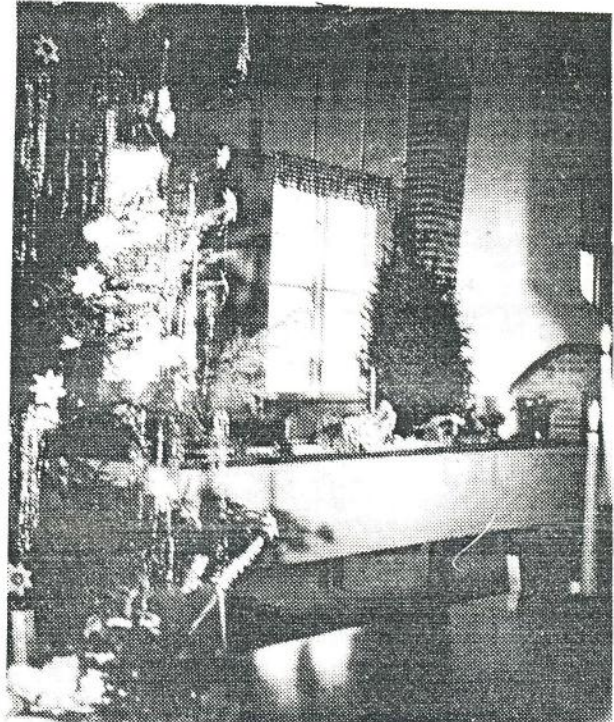
Produktionsnämnden under 1946 hade styresmannen som ordförande. Ledamöter voro:

Arbetsledningens representanter: Gösta Backman, Erik Larsson, Folke Kropp.

Arbetarnas verkstadsråd: Gustav A. Johansson, Rune Sundberg, Harry Hammarloo.

Styrelsen för FCPF avd. 52 hade följande sammansättning: ordförande G. A. Johansson, sekreterare R. Engwall, kassör T. Ekman, Y. A. Alexandersson, T. Wallqvist, J. Nilsson, L. Karlsson och H. Persson. Förhandlingsdelegerade voro G. A. Johansson och Y. A. Alexandersson.

Styrelsen för FCTF avd. 107 hade följande sammansättning: ordförande F. Kropp, sekreterare Ulla Hen-

Mässens julbord 1946.

ricsson, kassör H. Hansson (efter 1 sept. N. Henricson), E. Strindler, S. Svensson, E. Larsson, H. Håkansson, O. Bromark (efter 1 sept. S. Bolin). Förhandlingsdelegerade voro F. Kropp och E. Larsson.

Den 9 september började för första gången teoretisk utbildning av lärlingar vid CVA. Av de lärlingar, som antagits och som fullständigt genomgick den 4-åriga utbildningen, är år 1954 endast fyra kvar vid CVA: Åke Larsson och Ingemar Nilsson är instrumentmakare; Kurt Ekman och John Olov Norman telemontörer. Norman avlade år 1954 ingenjörsexamen vid Köpings Tekniska Institut.

Vid stadsfullmäktigeval den 15 september 1946 invaldes följande CVA-anslagna: Harry Hammarloo (s), Gustav A. Johansson (s) och Nils Lifvendahl (fp).

Vid kyrkofullmäktigeval invaldes Stina Hamn (h) och Harry Jandrén (s).

Den 12 december beslöt i flygförvaltningen, att byggnadsfirman Sven Nilsson, Eskilstuna, skulle erhålla beställning på uppförande av personalbyggnad vid CVA.

Uppsättningen av CFA var 1946 i full gång under ledning av flygdirektör Erik Nyberg, som den 1 juli 1945 förordnats till förrädsdirektör. I brist på egna kontorslokaler fick CFA disponera utrymme i CVA administrationsbyggnad.

Arets CVA-CFA Lucia var fröken Anna-Maj Knutsson.

Verkstadsdirektör Koch under ett besök vid CVA.

Den 31 december avgick med pension chefen för flygförvaltningens verkstadsbyrå, verkstadsdirektör Peter Koch. Han efterträddes av flygdirektör Stig Bjarnholt.

Folkmängden i Arboga ökade under 1946 från 7.094 till 7.759 innevånare.

Personalökningen vid CVA var under året 229.

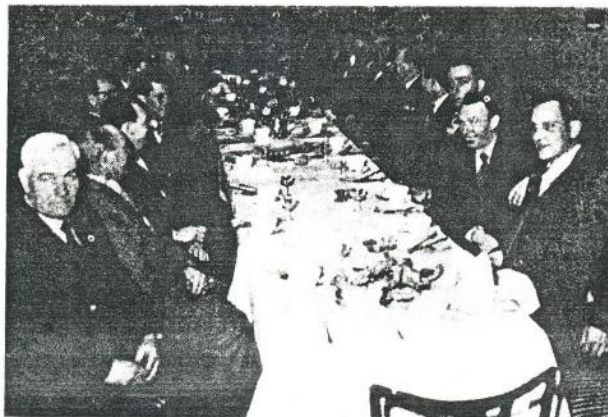
(Forts. i nästa nr)

Skrivkonstens utveckling.

Chefen lämnade ett meddelande till en av sina yngre medarbetare. Förgäves sökte denne tolka chefens hieroglyfer. Han frågade runt, men ingen lyckades tyda meddelandet. Efter ett par dagars funderingar tog ynglingen mod till sig och stegade in till chefen och bad ursäktande om en förklaring till texten.

— Vad i h—e, kan ni inte läsa, människa. Jo, här står... och så föll hakan ner på chefen, jo, här står... ja, vad tusan står det här? Fan också, ni kunde ha kommit hit medsamman, mens man kom ihåg, vad man skrev.

"Ur-CVA-are" på 10-årsträff

En av de äldsta är Josef Karlsson längst t. v. Han började redan hos byggnadsentreprenören.

Det var ett friskt gäng, veteranerna från CVA:s första verksamhetsår, som en kväll i slutet av nov. tog Arboga Hotells festsal i besittning. Man hann knappast bänka sig kring långbordet, som trivsamt var dukat för tjugo, förrän minnen av de mest skilda slag började skildras. Lifvendahl var som vanligt flitigt i elden och det bör noteras, att han i den allmänna talarträngseln råkade berätta också en sann historia.

Te och smörgås förtärdes med god aptit och med lika god aptit lyssnade man till styresman Dahlin, då han berättade och visade bilder kring CVA:s tillblivelse.

Dr Bergquist tog oss med på en flygresor till Afrika. Talaren fangade sina åhörare helt med korta glimtar från flygresor, jakt på Afrikas högsletter och samvaron med landets befolkning.

Så lovade man till sist, att det inte skulle dröja alltför länge till nästa träff.

I maskinverkstadens verktygsförråd finns en äldre yngling, som inte nekar sig nöjet av ett litet skämt med sin omgivning då och då. Följande inträffade här-förliden:

En av de nyanställda "antiloperna" kom med en rekvisition på ett verktyg.

— Du, viskade den äldre ynglingen till grabben, du, den där killen som sitter därborta, han har träben. Ga bort och sparka honom på benet, det tycker han bara e kul!

Grabben tvekade ett ögonblick, men den äldre ynglingen såg så oskyldig ut, som världens vitaste lamm, så grabben gick bort till den utpekade, tog bra sats och sparkade honom på benet, som naturligtvis inte var något träben. Vi drar en barmhärtighetens slöja över fortsättningen.

Äganderätt.

Vid arbetsledarnas senaste sammanträde berättades denna lärorika historia från krigsåren.

En man gick till kristidsorganet för att få tilldelning av ved. Han blev osams med tjänstemannen, vilken till slut blev så uppbragt, att han rusade omkring i rummet och sparkade på inredningen.

— Ge fan i att sparka på våra möbler, sade då den vedsökande med lugn och eftertryck.

Hört från CVV.

— Jag såg Balk-Johan på stan i dag.

— Balk-Johan? Vem e' de'?

— Du vet väl, han från CVA.

— Jaså, Du menar Bjälk-Johan!

JAG VAR SPION!

En fantastisk berättelse med fantastiska avslöjanden.

Det var en så förfärlig handling jag gjorde. Den kan inte nog föraktas. Här sitter jag nu anonym med min hemlighet inom mig som ett frätande piller av saltsyra och blygs över mina handlingar.

Det hela började sent en kväll på nattkaféet Röda Rummet i Stockholm. Det var kall vinter och varje gäst, som slussade in en bit av den genom ytterdörren kom mig att huttra i min sjaskiga, tunna rock. En person slog sig ner vid mitt bord. Han hade gnistrande aktiva ögon och ett beslutsamt drag kring munnen. Skinnjackan smet tätt över hans bröstkorg och han verkade otäckt kompakt på något sätt. Han talade med en brutal röst, som troligen aldrig någonsin blivit emot-sagd. Efter några minuter var han vid samtalets kärna. "Vill Du bli agent åt oss. Det gäller att spionera ut en viss sak vid CVA, en statlig flygverkstad i Arboga. Det är för *var sak* Du handlar". Och han knöt sin högra näve och höll den som en sprakande förstamajbrasa mitt över våra kaffekoppar, som förskräckta kurade ihop sig och kröp under faten. Jag stammade något om att det fordrades legitimationshandlingar o. s. v. och att det hela var omöjligt. Jag målade ut svarigheterna och drog till med eltaggtråd, hundar, vallgrav och arkebusering, men förgäves, det hade varit lättare att kittla Carl Eldhs Engelbrekt till att nysa än att få mannen med majbrasan att ändra sig. "Vi klär bara ut Dej som Knaslund, så kommer Du in!" Det blitrade till igen över bordet och jag passade på att tända min sista fimp medan majbrasans flamma var inom räckhåll.

Dagen efter stod jag i en liten vacker, historisk stad med stora moderna utväxter på, som här och där voro märkta med "Hu, Så'na Byggen". Texten var förkortad så tillvida att endast begynnelsebokstäverna fanns i små blå sköldar över portarna.

Majbrasan hade emellertid sagt att det skulle stå "Två Kronor" på de grindar, som jag skulle gå igenom. Klockan var ännu bara morgon och jag gick omkring och begründade mitt besvärliga uppdrag och hur jag enklast skulle komma ifrån det. Plötsligt stannade en röd buss framför mig. Färgen kom mig att tänka på *Vår Sak* och jag steg in med en innerlig önskan att kunna gå av vid Brantings kära bild på Norra Bantrollet i Stockholm. Men när alla resande som på ett outtalat kommando i systematisk ordning, som gällde det paradtrupper omgruppering, började tömma bussen, fogade jag mig i ledet och gick med. "Två Kronor" lyste framför mig i morgonsolen och jag kände en behaglig upphetsning inför uppgiften nu när jag stod så nära. Med en inövad gest drog jag slokhattens längre ner i pannan till solglasögonen och svepte den svarta slängkappan tätare omkring mig. Här skall spioneras!

Segerviss om förklädnadens absoluta triumf slänger jag en granskande blick under hattbrättet mot grindarna. Då kom vintern igen. Ända ner till hälftotsinläggen frös jag ner till stelningstemperatur. Där stod en modern viking, en jätte i nutid, som utstrålade hela det ädla konungariket Sveriges komprimerade storhet och granskade fientligt gruppen, som jag smugit mig in i med ett väl tillrättat ansikte. Långsamt beträder jag det förbjudna området.

Som Majbrasan sade, gäller det att ha öron och ögon med sig. En man som bär en hel trave med vägs skyltar är den första som jag möter. På skyltarna finns bilder av cyklar, pilar, streck och hänvisningar i oändlighet. Han stannar och talar med en lång, smal person som är väldigt lik Kronblom. "Om man nu sätter upp den här skylten och låter cyklisterna runda stolpen, åka om varandra strax efter, möta trafiken på höger sida i kurvan, köra tillbaka genom ett hål i staketet och sedan på hemvägen passera folkpartiets valbyrå — —!" Jag flydde förfärad till fots. Trafiken här styrdes troligen enligt speciella system och det säkraste var troligen att så mycket som möjligt hålla sig till gräsmat-

torna. Förresten där borta på gräskanten sitter ett gäng arbetare. Jag skall höra vad som star på där. "Halla boys! Vackert väder idag! Varför sitter Ni här och tittar?" "Jo, vi väntar på att tjälen ordentligt skall gå i jorden så att vi kan börja gräva för den nya snickarbaracken! Det är klart, att det är lite tröst att bara sitta och titta, men enligt vad cheferna säger, så skall vi nästa år få en ny variant på hjälpmaskin och då blir det mindre sitta och nicka. Den heter "stora anslagsförbrukningsmaskinen i trädgårdsutförande". Antagligen är den avsedd att gå på mjuka gräsmattor och försedd med liggvagn, men för symmetris skull skall den placeras nere i He bland dom andra liknande maskinerna med samma funktion." "Ja tack, det räcker för mig".

Majbrasan hade sagt att det fanns ett urholkat berg här. Bäst att undersöka. Där nere tycks vara ett lastupplag eller en lastplats i ett hål i berget. Jag ilar förbi en person av mindre längd, som tydligen är djupt upptagen av att för några åhörare redogöra varför det engelska mattsystemet vid beräkningar angående luftens täthet a höjder över 15.000 meter mera ofta är att föredra. Han talar ingående och lärt!

En stor tunnel utbreder sig. Jag viker av åt höger, filosoferande över vilken betydande position den där lille mannen kunde haft i Great Britannias högre tekniska värld. Då får jag se faran. Ett ögonblick star jag liksom förstenad. Jag är en toreador på en tjur-fäktningsarena och tjuren kommer rusande mot mig!

Men arenan är en smal gång och varken mannen, som sprinterlöpser framför den framrusande trucken, eller jag tycks ha någon chans att undkomma. Båda kasta vi oss in genom en dörr, som vi upptäckt, och ser sekunden därpå den väldiga trucken med reamotor och Lothar vid spakarna dundra förbi. Han rapar hest: "Undan, jag har ackord!".

Jag granskar närmare den flämtande mannen vid min sida och förstår snart, att jag varit med om en historisk händelse. "Jag är dödstrött, jobbar på 700 och har aldrig sprungit förr", stönar han matt. Men jag drar ner hatten djupare och fortsätter vandrigen. Långt inne i berget blir jag vittne till en mindre intressant tävling. Vid en stämpelklocka står två personer och stämplar frenetiskt några kort, visar varandra korten, ser bekymrade ut över den andres resultat och stämplar igen. Något avgörande tycks inte uppnås utan jag drar mig vidare. Av åskådare hör jag att de två personerna äro en styresman och en metallurg. Troligen försiggår något viktigt, som jag inte förstår. Jag känner mig nedslagen över att inte förstå det jag ser och söker mig mot utgången, går förbi den lärde mannen som i morse utredde något om luftens täthet på

Forts. på sid. 19.

JULSEDER FÖRR OCH NU

Bergtrolls-intervjuer om jultraditioner

Om några dagar skall vi åter uppleva julen. Det är alldeles detsamma ur vilken synvinkel, vi ser julfirandet, det för dock med sig en speciell atmosfär, allt för välkänd av oss alla för att behöva närmare beskrivas.

Men våra levnadsvanor förändras är från år och vart sätt att fira jul har väl också blivit annorlunda under årens lopp. Ja, hur är det egentligen med den saken. Folk flyttar och far från den ena landsändan till den andra. Tar de sina seder och bruk med sig eller formar de om dem efter omgivningens? Har julen blivit en "snabbköpshistoria" till skillnad från var barnoms omsorgsfulla julförberedelser? Vi ska försöka få dessa frågor besvarade.

Jag öppnade dörren och klev ut på trappan. Karlavagnens stjärnor tindrade i kapp med myriader andra. Luften var kall, men frisk. Jag gick 20 steg snett åt höger, vände mig mot vänster och gick upp för tre trappsteg och knackade på hos flygplanmontör Sten Öberg.

Några minuter senare var vi i full gang med att prata julminnen. Fru Edith satte på kaffejannan och ropade åt Sten att tända ljusen.

— Ja, men snälla Edith, jag har ju tänt så många lampor vi har!

— Ljusen på bordet, menar jag. De ska sätta oss i julstämning.

Det gjorde de också.

— Jag är född i Luleå, men redan som tvååring flyttade jag med mina föräldrar ut på landet, till Notviken, där jag tillbringade barndomen. Vi var nio syskon, som alla långt före jul gick och väntade på den dag, då julgranen skulle hämtas hem från skogen. Det var ett tecken för oss, att nu var det i alla fall jul.

Men redan när mor började göra julkorven, gjorde sig julen påmint. För att inte tala om Lucia, då mina systrar klädde sig i vitt och bjöd far och mor på kaffe på sängen.

I god tid hade man börjat smussla med julklapparna, i den mån det fanns tillgångar till sådana. På tal om julklappar, så minns jag hur mamma höll ett öga på om någon av oss i syskonskaran fick dålig tilldelning. Hon snodde då in någon liten sak av sina tillhörigheter i ett papper och på så sätt grejade hon, så att ingen blev utan. Nu hände det någon gång, att man året därpå fick samma sak i julklapp, och då var det ju inte lika roligt. Nåja, utan blev man inte. Jag minns särskilt ett trätag och ett tryckeri, som glädde mitt unga hjärta.

Vi visste, att far skulle komma hem vid 12-tiden på julafton och att han då skulle ha med sig en liten godsak åt var och en av oss ungar. Just det där ögonblicket, när han skulle komma innanför dörren, väntade vi intensivt på och flera timmar innan gick vi och viskade till varandra: "Nu kommer snart farsan".

Så snart far kommit hem, doppade vi i grytan. Vi doppade tunnbröd och då maste man vara kvick som tanken, så att inte brödet blötte bort. Men det var fina saker! På kvällen åt vi sedan skinka, lutfisk och risgrynsgröt. Far, som inte på något sätt var religiös, läste dock på julkvällen högt ur bibeln. När han sedan dog ifrån oss, skulle mina äldre bröder läsa julevangeliet, men det blev just ingen ordning med det. Det blev sängdags ganska tidigt, vid 8-tiden. Far var bestämd på den punkten. Men så skulle vi också upp tidigt på juldagen för att fara till julottan.

Till julottan i Gammelstaden for vi med någon bonde i släde. Man tjtade, så man fick följa med, ty det var en stark upplevelse, att se och höra slädaken svänga in på kyrkbacken. Tjårblosser på slädarna flammade muntert i mörkret och bjällroras klang blev till musik

Det är i alla fall kul med jul, tycker Eva Öberg, när pappa och mamma berättar.

i vara öron. Efter gudstjänsten stötte bekanta samman på kyrkbacken för att ventileras ett och annat. Långväga kyrkbesökare tog ofta in i de sma kyrkstugorna, där de bodde under julhelgen. Vi barn drogs som flugor till de sma lysande fönstren i dessa stugor. Vi försökte titta in och stilla var nyfikenhet.

Kaffet kommer på bordet och nu är det fru Öberg, som berättar om sina barndomsjular i Bohuslän, på torpet Oset under Blomsholms gods, Skee socken.

— När mamma började göra rent till jul, började vi barn glädja oss och när hon sedan började julbaket, då var det som om vi skulle ha varit mitt uppe i julen. Mamma bakade från kl. 2 på natten till kl. 4 på eftermiddagen, men då var också köket så fullt med bröd, att man knappast kunde komma fram. Hon gjorde tre degar. "En vanlig", en sirapsdeg med pomerans och en vetedeg. Det blev 60 stora runda kakor, 45 limpor och massor av bullar. Detta räckte till över nyår. I Bohuslän stödde man mycket på brödet.

Min bror var väldigt noga med julgranen och ofta gick han ut tre dagar i följd för att söka upp ett riktigt praktexemplar. Vi klädde den med apelsiner och mycket annat ätbart. Jag minns, att julgranen stod intill den utdragssoffa, där två av mina bröder lag. Sidan åt soffan var ganska snart tom på allt som gick att äta.

Vi doppade inte i grytan på julafton och vi hade varken skinka eller lutfisk, vilket nog berodde på att vi var fattiga. Inga julklappar delades ut, men vi fick alla nya underkläder, vilket kanske räknades som julklappar.

Tänk, vilken tråkig jul ni maste ha haft, när ni inte fick några julklappar, faller lilla Eva in.

Ni kan inte tro, vilken högtid det vilade över stugan, när de vita dukarna plockades fram, det var mera värt än julklappar, säger fru Öberg övertygande.

Pappa, jag vill ha ett trätag av tomten, klämmer lille Ake, tre år, försiktigt fram med.

Jojo, äpplet faller inte så långt...

Efter jul kom hemska figurer, berättar fru Öberg vidare, utklädda så att man inte kunde känna igen dem. De hade stora päkar och slog i väggarna med. De släpptes in och blev bjudna på vad som julen hade kvar.

— Vi firar julen här i Arboga, omnämner Öberg, och då saknas varken dopp i grytan, skinka eller lut-fisk. Men sylta är den enda julmaten, som hemlagas. Stökas och görs rent och bakas görs däremot. Det där med stöket verkar mera vidlyftigt nu för tiden, men det beror väl på att folk har mera att plocka med nu än förr. Dessutom har en tidigare okänd storhet trängt sig in i julfirandet. Det är jakten. Alla människor har så förtvivlat bråttom, så man kan tro, att det är deras sista jul. Nagot som har kommit bort är för vår del och många andras också, antar jag, det religiösa inslaget.

— Mamma, det är i alla fall kul med jul, säger Eva, som inte alls lyssnat på sin fars filosofiska inlägg.

I det öbergiska hemmet firas julen i korthet så här: Julgranen skall vara klädd och allt julstök över redan dagen före julafton. Man doppar i grytan kl. 12, dricker kaffe och delar ut julklapparna på eftermiddagen. När barnen har lekt ifrån sig med julklapparna och lilla Ake slutat undra om farbror jultomten inte kunde röra på läpparna, då äter man kväll med lut-fisk, skinka och gröt. Till julottan går ofta fru Öberg med dottern Eva, men det beror i någon man på väder och vind, om man kommer iväg. Juldagen är vilodag i hemmet och sedan går man på besök hos goda vänner, som sedan i sin tur kommer och hälsar på. Så fortgår det till trettondagen, då julen definitivt betraktas som slut.

Familjen Högfeldt har samlats kring boken "Skåneland".

Den tunga ekporten i Kapellgatan 31 släpper motvilligt in mig, men desto villigare öppnas dörren tre trappor upp hos överingenjör Anders Högfeldt.

— Prata om jultraditioner, ja varför inte, det kan vara skojigt, tycker Högfeldt och snart befinner vi oss nästan så långt söder ut i vårt land, som vi kan komma, ty "söder om landsvägen" ligger gården Käglinge, vilken gått i arv från far till son i 300 år. I denna traditionsriktade miljö firar familjen Högfeldt varje år julen tillsammans med föräldrar och övrig släkt.

— Redan i början av december började julförberedelserna, berättar fru Högfeldt om julfirandet på sin fädernegård. En till två grisar slaktades, julkorv, sylta och annan julmat tillagades. Julbaket tog flera dagar i anspråk, vi bakade i den stora ugnen i tvättstugan. Så skulle det fejas i den minsta vrå och det var minnsamt ett jobb i alla längor.

Julstämningen steg för varje dag. Granen hämtades ur den lilla dungen på ägorna och så blev det till sist "lille julafton". Då for mor och far med häst och vagn i arla morgonstund in till Malmö för att julhandla. De kom aldrig hem förrän det blev mörkt och sena kvällen. Flera timmar hängde vi barn med näsorna mot fönsterrutan för att se, om de aldrig skulle komma. Vi väntade och längtade, ty vi visste att far och mor skulle ha med sig en stor pase godsaker från handlaren. Och så var det spännande att se, när paketen lastades av.

På julafton gjorde min mor i ordning korgar med julmat, kaffe och kakor. Dessa korgar gick jag och min bror omkring med till äldre, som slutat på gården och andra gamla i byn. Detta tyckte vi var väldigt roligt, ty vi var så välkomna överallt. Den seden håller min mor på styvt än i dag.

Vi doppade ej i grytan utan först på kvällen kl. 6 samlades all gardens folk kring ett långbord, där varken lut-fisk, risgrynsgröt, skinka eller annan julmat saknades. Så till sist kom tomtens och delade ut julklappar, till övervägande delen nyttosaker.

— Jultomten kommer ofta på cykel, ty julesnö finns ingen i Skåne, där julvädret mestadels är dimma och dis, flickar Högfeldt in.

— Det finns ingen riktig tomte, viskar nioåriga Elisabeth i sin mammas öra.

Rickard, som är tolv år, nickar instämmande.

— Nära, han har pappansikte!

— Jag har aldrig äkt släde till julottan, kommer det från fru Högfeldt med en liten suck. Men till julottan kom vi förstås i alla fall. När kyrkobesökarna kom ut från gudstjänsten, ställde de upp sig och tillönskade varann "god jul". Då rådde det en fridfull stämning, som imponerade starkt på oss barn.

Juldagen blev en ordentlig vilodag, men på annandagen tog julfirandet full fart igen för att fortsätta med "julagillena", då borden dignade av mat, säger Högfeldt, som också berättar om "julaspökarna".

— Trettondagsafton klädde vi ungdomar ut oss och gick omkring i gardarna som julaspöken. Vi bjöds på gott, mestadels kakor. Vi hade fickorna fulla, när vi kom hem på kvällen, med klenäter och mandelmusslor.

— Ja, så var det förr, fortsätter Högfeldt, nu är julfirandet något annorlunda. Det finns fryshus i byn, vilket gör att man inte är nödd och tvungen att slakta så nära inpå julen. Förr tvingades man vid slakten salta eller röka en hel del. Nu har man färskt kött, när man vill.

Förr stod korna i lång rad i ladugården och hästarna gnäggade i stallet. Nu finns det inte en ko i ladugården, jordbruket är kreaturlöst, och traktorerna har tagit hästarnas plats. Ladugårdskarlarna är borta, hästkötarna är borta, deras ofta stora familjer likaså. Den stora, gemensamma julfesten har inskränkts till en familjefest.

— Det var roligt, när vi fick träffas alla. Gemensamhetskänslan med alla, som arbetade på gården och stämningen däromkring är borta och den saknar man, instämmer fru Högfeldt.

Lilla svartlurviga hunden Kiki har krupit upp i knäet på Elisabeth. Han undrar väl på att hon sitter så stilla och bara lyssnar.

— Mamma, det blir roligt, när tomtens kommer, och så far jag träffa Marianne, säger hon till slut.

— Jo, nog är det roligt med alla julklapparna och så slipper man ju läsa läxorna, men roligast är i alla fall, när jag får luta omkull granen och sätta fast julestjärnan, tycker Rickard.

—//—

Natthimlens stjärnor har blivit så många, att det inte lönar sig att försöka räkna dem, da jag ringer på hos verkstadsförman Nils Axelsson, Österled 7. Han liksom frun är från Skillingmark i nordvästra Värmland intill norska gränsen. De har båda åtskilligt att berätta om jultraditioner. Vi ska lyssna på dem.

— Det var aldrig tal om att fira Lucia, börjar Axelsson. Själva julstöket började med slakten, som skulle ske på första decemberrät, ty fläsket blev inte bra, om slakten skedde i nedan. Julveden skulle huggas, extra fin ved plockades ut och den skulle räcka till tjugonde-dagen.

— Det julstädades högt och lågt, man bytte gardiner och dukar, rena mattor lades på överallt, berättar fru Axelsson. När mor tvättade till jul, så lagades gamla kläder upp och de fick vi ha till jul. Dessa kläder kallades för "jultroll". Sen fick man nya kläder till jul. Julbaket kom efter städningen, under tio sorters kakor gick inte an och så bakades sirapslimpa, förstås. Lut-fisken lades i blöt på Anna-dagen.

Kanske blir det en flygtur till Värmland, säger Ulf Axelsson och trimmar sitt deltagande plan.

I en stor tunna tillreddes hembryggt öl, det bryggs på malt, omtalar Axelsson. Sa blev det dags att ha julgran. Den högs dagen före julafton, sa att den skulle tina upp till julafton, då det var vi barn, som klädde den.

Julbadet, som i senare tider har skämtats om atskiljligt, var för oss inte något skämt. Vid 4-tiden på julaftons eftermiddag stod mitt på köksgolvet det stora "lök-karet" fyllt med rykande varmt vatten. Där bad hela familjen, både män, kvinnor och barn.

Vi doppade inte i grytan och risgrynsgröt förekom inte heller, fortsätter Axelsson. Det var sed, att man skulle ta en sup till julmaten. Vi gick tidigt i säng, ty på julfmorgonen skulle vi till ottan. Då bar det iväg i släde efter häst. Stor möda lades ned på att få fram vacker klang i dombjällrororna, ty det tävlades om, vem som hade de vackraste bjällrororna. Bloss eller facklor förekom däremot inte.

Efter hemkomsten från julottan stannade man till hos grannarna och då blev det traktering, men annars så höll vi oss i stillhet på juldagen, berättar nu fru Axelsson. I mellandagarna gick man på bjudning till varann i byn och då nöjde sig nog inte manfolket med bara en sup, skrattar fru Axelsson, som också med tydligt nöje berättar om trettondagshelgen och tjugonedagen.

Vid trettondagshelgen samlades ungdomarna utklädda, helst oigenkännliga, och drog från gård till gård. Alltid var det någon, som hade dragspel med sig, och vi hade livat värre. Här och där bjöds vi på förhäring, men det var inte så lätt att få någonting i sig med de hemska maskerna för ansiktet. Men slitsamt var det också, vi gjorde ofta milslanga vandringar.

Tjugonedagen firades kollektivt i byn. Vi samlades i det största köket och "förning" — mestadels bredda smörgåsar — hade vi med oss och så serverades rykande punschbål.

Förr gjorde ingen någonting annat än de nödvändiga, dagliga smasysslorna, förrän efter tjugonedagen, nu är det slut på julen redan tredjedagen, då man vanligast sätter i gång att arbeta igen. Förberedelserna för julen börjar heller inte så tidigt, varför julen nu passerar snabbare förbi. Är det kanske denna koncentration, som har gjort julen så jäktig, nu för tiden?

Den moderna miljö, som vi nu lever i har satt sin prägel på julfirandet, i stort sett är det väl bara mat-traditionen, som lever kvar. Vi har anammat seden att doppa i grytan och risgrynsgröt kokar vi, men det är mera för syns skull. Fru Axelsson lagar själv till julsyltan och pastej och så bakar hon förstas allt bröd, men för övrigt köpes julmaten färdig i affärerna.

Egentligen hör det inte hit att Axelsson, mästerligt assisterad av sin fru, höll mig kvar bland värmländska bygdeoriginal så pass länge, att min julresa stoppades här, men det var nog i rättan tid.

De frågor, som vi ställde oss i inledningen, får väl nu anses besvarade och jag överläter åt läsarna att meditera vidare över problemet "Julen förr och nu".

Old Jim.

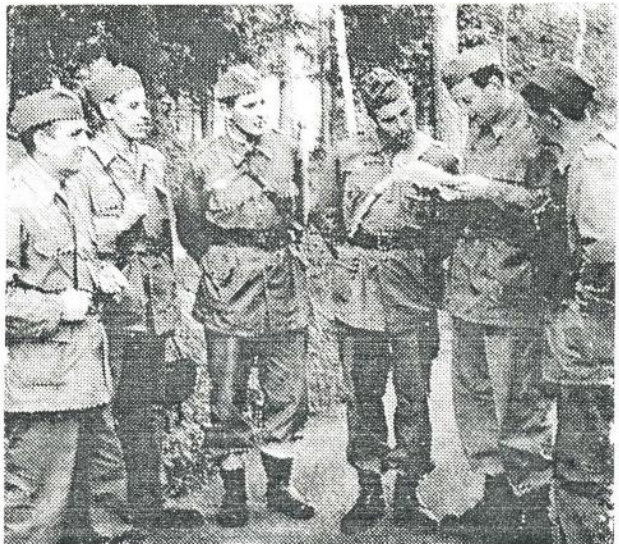
Söndagen den 12 september deltog ett glädjande stort antal män i spadens användande vid närstrid, snabbeld med k-pist, avståndsbedömning och målångivning. Arboga hemvärn var inbjudna och deltog med ett antal hemvärnsmän. Vädret var soligt och fint fast det blaste ganska friskt.

Fredagskvällen den 1 oktober startade ett gäng städiga killar från Järntorget i Arboga för att per lastbil transporteras upp till de stora fälttjänstövningarna i norra Västmanland.

Först ett erkännande till Ake Sommar och Manne Andersson. Hade de inte varit med och skött kompassen i de mörka skogarna är det nog ovisst om vi varit hemma ännu.

Övningen började med transport till garden Ire. Där mötte oss övningspersonal som gav oss orientering om fienden och uppgiften. Läget var att vissa delar av landet var besatt av fienden. Vi var en avdelning som hade övergått till fria kriget. I skogarna ca 1 mil längre norr ut hade fienden på 7 till 8 kilometers omkrets stora depaer och reparationsverkstäder. Var uppgift var att med korta intensiva upprepade eldöverfall stora verksamheten vid reparationsavdelningarna samt i möjligaste mån hindra transport av ammunition och livsmedel till de längre norrut stridande förbanden.

Vid första anblicken på kartan såg vi att uppgiften inte var lätt. Vi påvisade för övningsledningen att det var svårt att hinna utföra uppdraget på den korta tid som vi fått till vårt förfogande. Ni har klarat svårare uppgifter än detta fick vi till svar. Med lastbilen fortsatte vi ytterligare ett par kilometer. Framme vid mörklägningsområdet fick vi lämna vart fortskaffningsmedel. Thore Myhrberg lämnades kvar som vakt. Detta uppdrag skötte han bra för både han och lastbilen fanns kvar när vi återkom fram på morgontimmarna. Marschen började vid Näverkärrens järnvägsstation och fortsatte längs spåret norrut. Vi försökte att hålla oss efter järnvägsspåret så mycket som möjligt för att slippa ge oss in i den nattsvarta skogen. När vi mötte de mörklagda tågen fick vi trycka oss tätt intill bergväggarna för att inte dragas med av luftdraget. Efter ca 6 kilometers vandring på ban-

Taktiksnack före närstridsmomentet vid flygvapentävlingarna på Järnafältet.

LJUS HÖST.

Rubriken för kanske tanken till ett poem, skrivet av en litterär storhet bland de 18. Sla bort den tanken med detsamma så blir inte besvikelsen så stor. Här rör det sig om något så prosaiskt som vår olycksfallsbarometer vid CVA. Ser man på den med den rätta blicken d. v. s. om man kostar på sig besväret att jämföra de bada staplarna med varandra så finner man att vi hittills under året kan uppvisa ett resultat som är i högsta grad glädjande. Skulle denna tendens bestå till arets slut har vi alla skäl att vara belåtna. Hösten är nu en gång för alla var mörkaste arstid även när det gäller olycksfall i eller på väg till och från arbetet. Så har emellertid ej varit fallet 1954, varför rubriken i viss mån må vara berättigad.

Hur bra allting synes utveckla sig finns ända mycket kvar att göra. Det är farligt att slå sig till ro i den tron att vi inte kan komma längre i vår kamp mot olycksfallen. Om vi på CVA anser oss ligga bra till i konkurrensen så finns det andra, som har det sämre ställt. Detta framgår med all önskvärd tydlighet i de siffror som anges i upptakten till den riksomfattande arbetarskyddskampanj som startats på initiativ av

vallen var vi tvungna att lämna densamma och bege oss in i skogen. Att orientera sig i skog på dagen är svårt men på natten är det ännu värre. På grund av det rådande mörkret var det omöjligt att se varann på en meters avstånd. Vår räddning var några ark nubbevisor som en kille hade i fickan. Dessa rev vi sönder och fäste på hjälmen. Men den vita lappen i nacken kunde vi ganska bra hålla reda på varann. Efter två och en halv timmes marsch i skogen började vi tvivla på om det fanns några fiender. Men var tvivlan blev inte lång, vi hade lagom hunnit fram till den fientliga posteringen. Ett lypistolskott lyste upp terrängen och striden var i full gang. Vi gjorde flera försök att nå fram till tälten men fienden var påpasslig och ingrep vid varje försök.

En sak förvånade oss: hur kan ett så stort förband som utgjordes av fienden hålla sig så dödstysta. När vi ansåg att vi fullgjort vårt uppdrag begav vi oss den långa vägen tillbaka till utgångsläget.

Lördagen den 2 oktober kutade Artur Byström och Erik Persson m. fl. så svetten lackade.

Olle Aberg hade med en förstärkt grupp inbjudit flygsoldater ur den gästande basbataljonen till övning. Uppgiften var att fördröja en fientlig grupp att nå fram till verkstaden tills samlingen och grupperingen var klar. Att det inte var lätt att hinna undan och inta ny försvarsställning visade de genomsvetta uniformerna.

Lördagen den 23 oktober var det CFA tur.

Övningen denna dag var upplagd på tre stationer med skjutning kpist på den första, försvarsstrid på den andra och posts uppträdande på den tredje. Det ihallande regnet gjorde om övningsprogrammet. Försvarsstriden fick vi flytta in i lektionssalen. Kpist-skjutningen utförde de stövel- och regnklädda mannarna. Lite posteringstjänst kunde vi också ordna i omlastningsstation. Den från CVA lejda spionen Edwardsson fick där visa sina tricks. CFA-styrkan var inte fulltalig, bland annat saknade vi den plikttrogne Söneby.

Välkommen i driftvärnet.

Driftvärnsledaren.

Landsorganisationens och Arbetstygareföreningens gemensamma organ, Arbetarskyddsnämnden, och till vilken kampanj även andra organisationer och sammanlutningar anslutit sig. Detta innebär att även CVA och CFA kommer att delta. Hur kampanjen för var del kommer att bedrivas är i skrivande stund ej klart, men kommer i sinom tid att göras vederligt för var och en. Så mycket kan dock sägas att kampanjen, vars motto är: "Arbetarskydd lönar sig", riktar sig inte bara till vissa grupper inom arbetslivet utan gäller oss alla i samhället, barn och vuxna av båda könen. För att nå ett gott resultat med en sådan kampanj krävs därför insatser av den enskilde i ännu högre grad än vad hittills varit fallet på skilda håll. Det räcker inte med att man kastar ett öga på en affisch eller ser en film om arbetarskydd och därmed tror att man har gjort sitt. Nej, det behövs mer. Hur bra jag själv tror mig vara så finns alltid någon i min närmaste omgivning, som kanske inte är fullt så bra och som mängden gång kanske behöver en liten hjälpande hand i form av ett gott råd, en varning för riskfyllt beteende eller annan hjälp som kan vara till skydd för honom eller andra. För den andan insteg hos oss alla så starkt att vi alltid har vart eget och andras väl för ögonen så som först kan vi med skäl kalla oss "skyddssinnade".

Vad krävs då för att skapa en sådan anda? Jo, det behövs tre medel. Det första är *intresse* och det andra är *vilja* och det tredje är *kunskap*. Har man *intresse* för sin egen och andras välfärd (vilken har inte de!) och *vilja* vad på sig själv bekommer, att göra en insats, då är de första betingelserna för att skaffa sig *kunskap* klara. Och kunskap får man lättast genom att delta i någon av de cirklar som blir ett av de viktigaste momenten i kampanjen.

Till slut något om vår trafik på väg till eller från jobbet. Vet Ni om, att det fortfarande finns trafikanter bland våra egna som är fullständigt rudis på de alla elementäraste reglerna i våra trafikbestämmelser.

Några axplock ur högen:

1. En klunga cyklister på väg att svänga in vid Zackrisberg. Två bilar strax bakom saktar in för att ge cyklisterna fri passage. Då kommer den tredje bilen elegant och snabbt, ger en kraftig signal, kör om de två bilarna och tränger sig igenom cyklistklungan. Denna gång gick det bra, men vems var förtjänsten. Inte föraren av den tredje bilen. Samma förare tror visst också att de gula spärriinjerna utanför CFA förbjuder honom att hålla sig på vägens vänstra körbana. Det är fel, det ska vara tvärtom.
2. En av våra bilägare kom en dag och var allvarligt bekymrad över hur litet hänsyn cyklisterna visade när de inom spärriinjerna cyklade tre och fyra i bredd. Jag höll med honom men framhöll att det var svårt att få alla cyklister att begripa detta, så man fick väl tills vidare räkna med detta trafikhinder. Några dagar senare fann jag den bekymrade bilägaren, glatt pratande, på cykel som tredje man i bredd inom spärriinjerna framför min VW. Förslät om man undrar.

Utrymmet tillåter inte fler axplock ur den rikhaltiga trafikfloran och väl är det. Detta är ju ett julnummer och borde väl därför vara fritt från elakheter. Låt oss i stället tala om viktigare ting. Hur har vi det t. ex. ställt med våra fordon?

Du som cyklar:

Har Du trimmat om cykeln för vinterbruk? Om inte gör det snart. Sänk sadeln och flytta den så långt fram som möjligt. Se till lyset och ha det tänt vid färd i mörkret. Titta samtidigt över kattögat att det verkligen ger reflex. Till slut åk aldrig på hardpumpade ringar.

Du som bilar:

Vinterdäck är en bra och billig försäkring. Hall vind- och sidorutor samt bakruta fria från imma och isbark. (Det finns bra och billiga preparat, fråga Servicestationen).

Kontrollera strålkastarna att de inte bländar på halvljus.

Till slut, håll betryggande avstånd till framförva-

Forts. på sid. 13.

Nu är det snart jul igen och resultatet av den febrila brådskan med städning och rengöring i vara hem börjar att ge sig mer och mer till känna. Nog är det skönt när allt är gjort och hemmet är rent och snyggt och ordningsfullt.

Men hur är det på Din arbetsplats på jobbet? Tar Du ett krafttag någon gång och "julstädar"? Att Du städar undan "farliga" saker som trasselsuddar o. dyl. tar jag för självklart, men så mycket mer blir det kanske inte.

I år föreslar jag, att vi enas om att före jul göra en ordentlig rensning och uppsnyggning på vara resp. arbetsplatser. Kasta allt, som Du inte har användning för, och ordna det andra ändamålsenligt och ordentligt. Du kommer att finna större trivsel, och vad detta har i sitt sköte, det vet Du. Var verkstad kommer dessutom att ge ett betydligt bättre intryck.

En trevlig helg önskas Eder alla och så hoppas jag, att vi med gemensamma krafter skall göra 1955 till Ett Gott Nytt År för såväl oss själva som för CVA.

—//—

LÄRLINGSUTBILDNING.

Förra hösten kunde några lärlingar tyvärr icke intagas i CVA lärlingsskola. Under läsåret 1954/1955 har dock utbildning återupptagits i speciell form. CVA har nämligen under denna tid till folkskolestyrelsen i Arboga hyrt ut lärlingsverkstaden två dagar i veckan. De elever ur folkskolans åttonde klass som valt verkstadslinjen få under dessa dagar pröva på praktiskt arbete. De få även tre timmars teoretisk undervisning i de ämnen som ansluter sig till det praktiska arbetet

såsom materiallära, mekanisk verkstadsteknik, yrkesritning samt yrkes- och arbetslagstiftning. Som lärare för den praktiska undervisningen tjänstgör verkmästare Nils Thornebrink. I de teoretiska ämnena undervisar ingenjör Erik von Köhler från Flygförvaltningens verkstadsskola i Västerås.

Samarbetet med folkskolan har slagit väl ut. Pojkarna flyter väl in i verkstadsbilden samtidigt som vara lokaler utnyttjas. CVA räknar nog med att kunna behålla kvar några av pojkarna för fortsatt utbildning sedan de avslutat sitt åttonde läsår. Redan nu kan sägas att Flygförvaltningens halkortscentral, som är belägen i vår bergverkstad, anmält att de äro intresserade av ett par pojkar från lärlingsskolan för sitt maskinrum. De pojkar som äro intresserade härför ha möjlighet att utbilda sig till maskinoperatörer.

Tolv pojkar från folkskolan fullgöra sin praktiska utbildning vid CVA. Vi ha dessutom lyckats få med fyra stycken av vara tidigare verkstadsbud i utbildningen.

I CVA lärlingsskola har i höst uppflyttats till klass III 13 lärlingar och till klass IV 8 lärlingar.

Fran Flygförvaltningens verkstadsskola kom i höst Bengt Blick, som skall fullgöra sin praktiktjänstgöring vid CVA för utbildning till instrumentmakare samt Sune Gustafsson, Folke Lindbom och Ossian Möller, vilka under samma tid skall utbildas till flygmontörer.

Efter att ha genomgått CVA 4-åriga lärlingsskola ha nedanstående lärlingar under året antagits som yrkesarbetare:

Olle Andersson som telemontör.
Lennart Ekström som motormontör.
Bo Engdahl som telemontör.
Arne Eriksson som motormontör.
Torsten Karlsson som motormontör.
Max Lindquist som motormontör.

Vi gratulera dem och hoppas att de efter genomgången utbildning under många år kommer att stå kvar i flygvapnets tjänst.

Även bland vara kontorsbud förekommer viss utbildning. Under året ha fyra kontorsbud befordrats till skrivbiträden. I höstas kunde CVA anmäla sammanlagt åtta stycken av den yngre kvinnliga personalen till av yrkesskolan anordnade kurser i bokföring, maskinskrivning, stenografi och engelska. F. E.

Folkskolans pojkar. Främre raden från vänster Börje Jonsson, Björn Haglund, Sven-Olof Larsson, Erik Persson, Lennart Ekman, Stig Byrinder. Bakre raden från vänster Jan-Erik Eriksson-Glad, Bernt Skoog, Rolf Karlsson, Arne Karlbom, Bo Danielsson, Lennart Andersson. (CVA-foto: Rune Larsson).

”På begäran”

I Fridas bok vi ha en visa ”På begäran” och den skalden hade mått och kvalitet
Men även den som tecknat dessa rader har nu äran på redaktionens maning detta opus förete
Här några ifrån CFA skall figurera liksom det skett i Bergtrollet förut och att i år det inte blivit flera beror helt på att diktarns ådra sinat ut.

Gösta Lindmark, som är chef för personalen tillhör de moderna utav allra högsta klass
När inför stiftets primas han inledde talen löd hans första fråga: ”Varför spelas ej i kyrkan jazz?
Lägg Bach på hyllan då och då, och lat na'n annan stor man
fa sina alster förda fram med takt och ton
Duke Ellington eller vår egen Charlie Norman
Ja, fram för altsax, trumma och trombon.

Om Plutta-Pelles pöjk och prostens kaka vi hört berättas mangen, mangen gang
Det bräcken är som utan att sig staka historien kan dra, och med sin sang
han glätt de skaror som sig alltid skoeka kring denne balde CFA-artist
Och när ur fickan han drar fram sin stora klocka succén är klar, det är da sant och visst

Var vän Hadar har fyllt år med fröjd och gamman med fest på fest i cirka fjorton dar
En utvald skara han då förde samman och glädjen bland de bjudna stor och allmän var
Där sjöngs om Inga-Lill och Hjärtats saga och nektar njöts som köpts enligt systemet Bratt
ja, på det jubileet kunde ingen klaga och som i Lissabon det hördes hurrarop och skratt.

Gustaf Nordgren uti stadens manskör är en klippa han hallit tonen där i manga, många år
På torget han besjungit varens sol och ängens sippe och allt som spritter uti buskar och i snar.
Sjung, Gustaf, sjung som du gjort fordom men sälj ej rakbladsskärpere fran Strängnäs mer
Ty därmed vallas bitterhet och mangen svordom när delikventen efter rakningen sin bild i spegeln ser.

Kalle Karlsson varje dag sig uti kepsen skrudar, gar ut och sätter nyckeln uti PV-dörren in och med en bugning öppnar den för sina brudar
så glad och hoppfull uti hag och sinn I sju ar var det Jakob tjänte för sin Rakel
och sedan sju ar till, men ändå höll han ut Säg, skall vi skåda än en gång ett sän't mirakel
förrn denna vackra saga får sitt slut?

Men Valskogs-Pelle hör till dem som nobbar den som i hans Saab vill åka med till stan d. v. s. om den som ber är en som jobbar på vanligt sätt, och icke tillhör basars klan
Undantag ock tänkas kan för någon böna som bett om gunsten med förförisk blick och bär hon jumper som framhäver former sköna
— visst far hon åka med — så utmärkt bra det gick.

En skald har sagt att intet är som väntans tider Sven-Eric Lundahl säger att han har så rätt dagar, veckor, månader så sakteligt framskrider men ingen folkvagn kom — det var ej lätt

Forts. fr. sid. 11.
rande och ge alltid körtecken i god tid när Du ska ändra körriktning.

I förhoppning att vi alla få gå en lugn och fridfull jul till mötes och med ett tack till Er alla, som på olika sätt gjort värdefulla insatser till skyddsarbetets fröma, ber jag få framföra en uppriktigt önskan om en God jul och ett Gott nytt år.

Lhl.

Språkspalten

Översättning finns på redaktionen

Jo, si där va på den tia nå en caften Arenberg va ute å flög. Ja lästet i tininga att han skulle komme hit uppåt. Ja tänkte i mitt stille sinne om jag skulle vage på en sän aktur, dit opp då fågla hälle te. Mitt sämre jag sa ja skulle flyge, men mitt bättre ja sa ja skulle int flyge utan spare desse femtan kronor, som då koste. Män hur då va så segre mitt sämre jag, så ja beslute mig för å flyge.

Då va en sönda å mytje folk va då på kaja, båd kärer å männischor. Ja fick vänte e bra tag innan ja ble på tur. Ja fick te reskamrat ett kvinnfolk. Vi klev i å satte oss bekvämt tillrätta, män må inte så lite oro i kroppen.

Å hur då va så börje då å däne å väsnas värre, så bar då iväg oppat. Å nå vi tursamt komme opp dit vi skulle, så titte ja ner och da komme mitt filisofiska sinne i omlopp. Ja tänkte i mett stille sinne, va liten å ynkelig Ni å som ga dänere. Å sa fick ja syn på stuga mi, å jag tytje ho va så liten att ja kunne tana i nypa å stoppena in i näshåle mett. Å va skönt då va å sväva sa här över hele mänskligheta.

Men härligheta va int så länge. Vi komme in i en tocken dän luftgrop, da då bar iväg nerat mät en helsikes fart, sa jag trodde magen tog farväl uti kroppen. Ja tytje då va väl hart, sa jag rofte at chafför'n att han skulle varsko nå vi komme till näste luftgrop. Men inte hörde han mäj int.

Hur då va så kom vi opp igen å fortsatte i vagrätt håll.

Men ingenting vare beständigt. När vi komme till näste luftgrop da sjönk vi bortat en fortio meter. Män da vare färdigt. Da komme blåbärssaften jag at i morse rinnenens utetter kalsongbena. Å mitt övriga tillstånd kan ni ju jisse er te själv. Å hur vi höll på så komme vi ner i alla fall.

Ja va så slut sa ja hase ur maskin å opp på kaja å kröp på alle fyra fram te ett skjul, å där drase jag i hop sa jag slog huve te vägga å svimme å.

Lob.

—//—

Mopednytt.

Hasselbohm har trimmat sin moped så att han den 27 aug. 1954 kl. 07.42 c:a 73,5 meter öster Tegelbruket passerade ljudvallen.

Nu har han börjat ytterligare trimning, han har räknat ut att om han kan köra lika fort som ljustet, sa svartnar det för ögonen.

—//—

- Det har blivit blitt.
- Ja det har rätt rätt väder.
- Sadana här dagar kan man inte kalla kalla.
- Nej dom borde heta heta.

—//—

- Pappa, varför gal tuppen?
- Jo, tuppen gal för varje gang när nagon säger en lögn.
- Jamen han gal ju innan folk ännu hunnit vakna.
- Visserligen, men ser du, då trycker dom tidningarna.

Men nu har löftet ifrån Eskilstuna som var givet sent omsider uppfyllts, fröjd o, fröjd
Det gar att lita på vad av Alvenius är skrivet och slutligen den väntande blir glad och nöjd.

Tredje gangen gillt, och nu det är den sista som pennan förts av denna krönikör och som han genomgått sin lilla lista på dem som i förrädet hemma hör
Ett annat är en annan må sin lyra stränga här uti Bergatrollets rimsmedsspalt
Men innan jag kan diktarverkstan stänga jag ville säga God helg! Tack, det var allt.

A.

Minns Du pianofemman

Vid en synnerligen lyckad "träff" med deltagande av ett hundratal personer invigdes på torsdagsskvällen det av personalen vid flygverkstaden inköpta pianot i mässhallen. För regin svarade Werner Larsson och det värpotpurri han arrangerat blev kvällens fullträff. När de deltagande småbarnen tågade genom salen iklädda blomdräkter applåderades det våldsamt.

"Träffen" startade med att den förstärkta CVA-orkestern spelade upp CVA:s paradmarsch. Kvällens konferencier och "allt i allo" hr Werner Larsson redogjorde sedan för hur insamlingen kommit till. Han fick idén till densamma på "lilla julafton", varpå planen realiserades frampå nyåret. Femtioöringarna rullades in i jämn ström varje vecka och till slut hade man en summa av 1.500 kr. Den felande hundralappen donerades av styresmannen, och så var man klar för inköp av ett instrument. Hr Larsson överlämnade efter redogörelsen pianot till tjänstemannaföreningen och verkstadsklubben, varefter ingenjör Thorsson framförde en påbudsning från styresmannen, som på grund av resa inte kunde närvara, och hoppades att pianot ofta skulle tas i bruk till trevnad och underhållning. Han tackade hr Larsson för dennes initiativ och för allt det arbete han nedlagt för att få köpet till stand.

Detta och en hel del till kan man läsa i en första-tesartikel i Arboga Tidning för den 10 maj 1946, som skildrar "CVA:s pianofest". Det var alltså Werner Larsson, som grejade till så att CVA-mässen fick sitt piano. Vem skulle för övrigt ha kläckt denna optimistiska tanke på "pianofemman" om just inte Werner Larsson, han som har en ljus syn på livet och stark tilltro till det goda hos människan! Bergtrollet vill veta mera om denna snart legendariska insamling och söker därför upp initiativtagaren.

Werner Larsson sitter en stund tyst och stilla, när vi för pianoinsamlingen på tal. Hans första leende övergår till ett solvargsgryn och så skrattar Werner, högt och hjärtligt.

— Jodu, det var en fest, som det talas om än i dag

Werner leker på piano.

bland dem, som var med. Hur jag fick idén? Det var så, att till en jullunch hade vi hyrt ett piano till mässen. Av någon anledning hade pedalerna hängt upp sig och det drog ut ganska länge på tiden, innan pianisten kom i gång. Jag var konferencier och under väntan kom idén. Jag sa ungefär så här: "Nu har vi hyrt ett piano, men ni har fått vänta länge på att få höra några toner från det. Tycker inte ni som jag, att vi ska köpa oss ett piano till mässen. Om vi är trehundra själar, som satsar var sin femma, så räcker det till kostnaden för ett piano. Vi kan dela upp femman

"Den lilla staden".

i femtioöringar, som vi betalar in varje vecka". Alla var mätta och glada och förslaget väckte genklang.

Jaha, sa gick jag upp till styresman och berättade om vad som var i faggorna. Han var genast med på noterna och var den första, som betalade sin femma. Jag gick sedan omkring på avdelningarna dagen efter varje avlöning och samlade in femtioöringar och dom stormade faktiskt emot mig med slantarna. Enigheten var stor och alla fullföljde sitt atagande att bidra med en femma. Det var glädjande att alla var med, från spingpojkar till styresman.

— Ibland har jag hört någon gå och gnola på en melodi, "I den lilla staden". Kom inte den till i samma veva?

— Jo, alldeles riktigt. Den tillkom i samband med pianofesten och blev sedan en liten schlager. Vi hade kommit från alla möjliga håll till Arboga och kände oss en aning rotlösa. Jag tror den lilla melodin säkert tolkade mängas känslor.

Alla vi, som blivit CVA-are efter denna insamling, riktar i sammanhanget ett hjärtligt tack till Werner Larsson och övriga "pionjärer" för deras vackra gåva till CVA-mässen.

Wim.

---//---

Något att fundera på

Tanken har kommit upp att på något sätt fira CVA och CFA 10-årsjubileum 1955. För att ett jubileum, som alla kan deltaga i och få nöje utav krävs, av naturliga skäl, någonting alldeles särskilt. Då vi äro övertygade om att det bland Arboga-flygets anställda döljer sig både författare, skaldar, kompositörer och artister av olika slag, vore det i högsta grad önskvärt om vi med deras benägna hjälp kunde få ihop något verkligt pampigt. Hur vore det t. ex. om man kunde tillverka en egen revy, med sketcher, kupletter och en balett av vara egna "kalaspinglor". En festpolonäs, jubileumsmarsch eller en sång som alla kan lära sig står också på önskelistan.

CVA invigdes i aug. 1945, varför ett jubileum lämpligast borde firas i slutet av aug. 1955. Men tiden går fort sa ta därför, Du som känner på Dig att Du har något att ge, snarast en funderare på saken och vänd Dig sedan med fullt förtroende till undertecknade som med garanterad diskretion tacksamt kommer att beakta alla förslag.

Birger Haglund
Förvaltare

Nils Lifvendahl
Skyddsingenjör

---//---

Kanske det.

Lille Hans: — Jag skulle hälsa från mamma och säga att skorporna vi fick i går va hårda som sten.

Bagaren: — Du kan hälsa din mamma att vi bakat skorpor innan hon var född en gång.

Hans: — Då var det kanske dom vi fick.

Våra organisationer:**Arbetsledarklubben
i blyxtbelysning**

Gunnar Fried

SAF — Sveriges Arbetsledareförbund är ett av de större TCO-anslutna förbunden och räknar i dag c:a 34.000 medlemmar. Från den statliga sektorn kommer omkring 2.200 medlemmar. Några av förbundets grundsatsar är att samla landets alla arbetsledare i en självständig organisation, att främja arbetsledarnas utbildning, att verka för ett gott förhållande på arbetsplatserna och att skapa tryggare anställningsförhållanden, förbättrad

ekonomisk och social ställning för arbetsledarna.

Forna dagars arbetsledare hade inom företaget en framskjuten maktställning, han var inom samhället en företrädare för överheten. Under några decennier har detta förhållande ändrats. Dagens arbetsledare har att taga hänsyn till mängas uppfattning och inställning. Den psykologiska sidan av arbetsledarens arbete ställer stora krav på honom, vilken även gäller anpassning, förståelse och förmåga till samarbete mellan alla inom företaget.

På arbetsledaren vilar ett stort ansvar gent emot företagsledning och den underställda arbetaren. Det gäller för honom att leda och fördela arbetet på ett rationellt sätt för att uppnå bästa tänkbara produktionsresultat och för att skapa trivsel och ordning. Verka för ett effektivt arbetarskydd samt ha moraliskt och rättsligt ansvar för arbetarnas liv och hälsa.

Arbetsledarens särställning inom företaget pochar på kontakt med andra arbetsledare för utbyte av erfarenheter och att han genom fortbildning håller sig ajour med utvecklingen.

CVA-CFA arbetsledareklubb tillhör SAF avd. 25 Arboga. Klubben bildades först år 1948. Initiativtagare var vägmästare Nore Persson, som då arbetade vid K. FF:s byggnadsavdelning. Klubbens första styrelse utgjordes av ordf. H. Hammarloo, sekr. S. Lindgren och kassör F. Larsson. R. Hedlund, E. Tängne och E. Löfgren tillhörde redan tidigare SAF. Medlemsantalet har under åren stadigt ökat och utgör i dag 43 medlemmar. Klubben har under åren haft ett värdefullt samarbete med arbetsledare vid försvarets olika arbetsplatser och då speciellt med CVM och CVV. Samarbetet med FCPF avd. 52 och FCTF avd. 107 är i dag mycket gott. Beslut har fattats i en hel del gemensamma intressefrågor under det gångna året och det är min förhoppning att detta samarbete må fortsätta i samma goda anda.

Min personliga önskan är att klubbens verksamhet skall fortsätta sin framgångsrika utveckling, så att den på bästa sätt kan främja arbetsledarnas intressen.

Till sist vill jag på arbetsledareklubbens vägnar önska samtliga Bergtrollets läsare en god och trevlig jul samt ett gott nytt år!

Gunnar Fried

Kunde hon?

I en av våra kommuner finns en kraftfull och duglig och därför något omstridd kommunalpamp — vi kan ju här kalla honom Per Olsson. Han blev för några år sedan även uppförd på en av listorna över riksdagsmannakandidater.

På valdagen stordes valförrättarna av en gammal gumba som högt och tydligt och så att det hördes över hela vallokalen frågade:

— Kan en stryga Per Olsson me blå blyars?

**Mässorganisation klar
Premiär den 3 januari**

Personalorganisationernas övertagande av CVA-mässen kommer att ske programligt vid förestående årsskifte. En mässförening har bildats, bestående av styrelserna för personalorganisationerna FCPF, FCTF och SAF.

— Men, säger Balk-Johan, det finns också plats för andra intresserade att teckna andelar. Föreningssammanträde kommer att hållas vid behov eller minst en gång om året. En styrelse på tre personer har utsetts att handha förvaltningen av mässen. Kassör är Per-Gunnar Emanuelsson, sekreterarejobbet sköter Tage Vallkvist och jag har fått hand om ordförandeposten.

— Det har varit ett intensivt arbete, den saken är klar, förklarar Balk-Johan mellan ett par kokerskor. En annons har varit införd och telefonen på FCPF:s expedition gar varm.

Överenskommelse har träffats med källarmästare Wallin om övertagandet av inventarierna. Något nytt kommer dock att dyka upp, varför Mässen kommer att visa upp åtminstone en liten ändring i anletsdragen. En föreståndarinna har anställts, övrig personal stannar kvar, så när som på kokerskan. Förhandlingar pågår för övrigt just nu med personalen om löne- och anställningsvillkor. Gottvagnen gar på försök med hand personal till nyåret, då eventuellt heltidsanställd personal anställs. Hitintills har glädjande nog anskaffningskostnaderna hallit sig inom ramen för de uppgjorda förhandskalkylerna.

Vi kommer att bryta mot den stela vardagen, som varit rådande. Musik, sång eller annan underhållning kommer att ordnas då och då under lunchrasterna. Så har vi tänkt spräcka den gängse matsedeln och slå in på nya vägar. För framtiden ställer vi förhoppningar om att organisationer och enskilda flitigt skall anlita mässen vid fester och andra sammankomster. Givetvis hoppas vi också på trivsel och gott samarbete, slutar Balk-Johan samtidigt som han fangar in den tredje kokerskan i luren.

—//—

Arbetsledareträff

Söndagen den 21 november samlades ett 60-tal arbetsledare från CVM, CVV och CVA till konferens i Västerås med CVV som värdar. I konferensen deltog även ombudsmännen Ljungdahl och Sundberg, Sveriges Arbetsledareförbund.

Styresmannen för CVV, flygdir. Söderberg, hälsade deltagarna välkomna till Västerås och CVV och gav i ett intressant anförande en historik över såväl stadens som CVV:s utveckling.

Ombudsman Ljungdahl lämnade en redogörelse för löneutvecklingen inom cv och pavisade genom tabelluppställningar den alltmera ogynnsamma löneställning de arbetsledare har, som är placerade i 17:e lönegraden. Konferensen behandlade även semesterfrågan samt uppdrog åt förbundet att söka rättelse i pensionsfrågan. Vidare tillsattes ett branschråd för arbetsledare vid flygvapnet. Därtill valdes verkmästarna Lennartsson, CVM, Ulriksson, CVV, och Fried, CVA.

I en paus i mötesförhandlingarna besågs Västerås kraftverk under sakkunnig ledning. Efter konferensen bjöds deltagarna på en charmant måltid av den arrangerande klubben.

R. E.

—//—

Från skolan.

Lärarinnan: Kan någon av er barn nämna namnet på någon av de tre vise männen?

Alla barnen tiger länge, men så viftar Kalle.

— Na, Kalle.

— Kommunalnämndens vice ordförande.

IFFA har nu avslutat sin 3:e friidrottssäsong och allmänt kan sägas att denna har haft samma livliga verksamhet som de föregående.

Säsongens första större händelse var det nu permanenta stadsloppet. IFFA som tidigare tagit två in-teckningar i det av FCTF avd. 107 uppsatta vandrings-priset, tog i och med arets seger hem detta pris för alltid.

Resultat: 1) IFFA 13.21.8, 2) Lantbrukarna 13.27.4, 3) Affärs/Kontor 13.34, 4) Köpings Mekaniska 14.32.3, 5) CVV 14.59, 6) Rapp 15.02.8.

Klubbmästerskapstävlingarna i allmän idrott gick som vanligt på Sturevallen, de var föremål för livligt intresse och stor anslutning. Dessa tävlingar voro samtidigt uttagningar för de kommande CV-mästerskapen varför striderna om placeringarna och mästarvärdigheten blevo både knivskarpa och hårda.

Resultat:

100 m.: 1) H. Larsson 12.2, 2) S. Larsson 12.3, 3) S. Randin 13.0.

400 m.: 1) S. Larsson 57.1, 2) S. Randin 58.0, 3) H. Larsson 58.8.

1.500 m.: 1) U. Gustavsson 4.18.0, 2) S. Larsson 4.19.6, 3) S. Norgren 4.36.0.

Längd: 1) K. E. Kangas 5.10, 2) S. Randin 5.01, 3) A. Karlsson 4.26.

Höjd: 1) S. Randin 1.45, 2) J. Lindström 1.40, 3) S. Larsson 1.40.

Kula: 1) A. Gustavsson 10.29, 2) K. A. Ågren 9.13, 3) J. Lindström 8.76.

Diskus: 1) A. Gustavsson 32.90, 2) A. Pettersson 31.82, 3) L. Ekström 25.56.

Spjut: 1) L. Ekström 42.51, 2) K. E. Kangas 33.92, 3) S. Randin 31.35.

CV-mästerskapen i allmän idrott, den årligen återkommande kraftmätningen mellan CVM, CVV, FF och IFFA, gick i år på Enebybergs idrottsplats med FF som värd.

IFFA kunde inte återupprepa sin fjolårsseger utan CVM kunde vinna en komfortabel seger. CVM hade i B. Rombo, Östgötamästaren i 5-kamp, fått en prima förstärkning. Han startade i 4 grenar och vann givetvis samtliga. Den ende som kunde återupprepa sin fjolårsseger var E. Axelsson, IFFA, som vann höjd.

Resultat:

100 m.: 1) B. Rombo, CVM, 12.1, 2) O. Karlsson, CVM, 12.2, 3) H. Johansson, CVV, 12.5, 4) L. Lööv, IFFA, 12.8, 5) N. Lagerström, CVV, 12.8, 6) H. Larsson, IFFA, 12.9.

400 m.: 1) S. Larsson, IFFA, 55.9, 2) U. Fjellgren, CVM, 56.5, 3) O. Karlsson, CVM, 56.7, 4) L. Lööv, IFFA, 59.3, 5) G. Jacobsén, CVV, 60.6, 6) Lindquist, CVV, 71.6.

1.500 m.: 1) S. Larsson, IFFA, 4.29.4, 2) U. Fjellgren, CVM, 4.31.7, 3) K. E. Kangas, 4.35.1, 4) L. Ljungberg, CVM, 4.57.4, 5) Sven Johansson, FF, 5.11.1, 6) L. Larsson, FF, 5.14.3, 7) Sune Johansson, CVV, 6.07.6.

Kula: 1) B. Rombo, CVM, 11.94, 2) E. Tängne, IFFA, 11.88, 3) B. Bergquist, CVV, 10.79, 4) I. Svensson, FF, 10.65, 5) S. Karlsson, CVM, 10.42, 6) A. Gustavsson, IFFA, 10.22, 7) P. Säberg, 8.44, 8) L. Ingvaldsson, CVV, 7.77.

Diskus: 1) B. Rombo, CVM, 35.61, 2) V. Öräs, CVM, 34.36, 3) B. Bergquist, CVV, 32.59, 4) A. Gustavsson, IFFA, 32.14, 5) A. Pettersson, IFFA, 31.70, 6) Tibemo, FF, 26.09, 7) Weidel, FF, 23.79, 8) L. Ingvaldsson, CVV, 23.34.

Längd: 1) B. Rombo, CVM, 6.10, 2) E. Axelsson, IFFA, 5.83, 3) Tibemo, FF, 5.63, 4) N. Pettersson, IFFA, 5.52, 5) B. Heurlin, CVM, 5.47, 6) N. Lager-

Instrument's segrande lag: Stående från vänster: K. E. Aberg, A. Bertilsson, C. Green, M. Karlsson, K. A. Arridsson, W. Liljehammar, G. Andersson, lagledare. Knästående fr. v.: K. A. Larsson, B. Sund, K. Johansson, N. Larsson, N. E. Nilsson.

Flygets fotboll i backspegeln

Fotbollen inom Flyget har i år bedrivits med stort intresse. Redan tidigt i varus anordnade vi klubbmästerskap för sjuannalag, där åtta lag anmälde sitt deltagande. Det blev Instrument som tog hem KM-tecknet. Det visade sig också senare under året att det inte var en tillfällighet. Instrument tog både seriesegern och cupsegern i stadens korpfboll. Sedan domarklubben av sagt sig arrangerandet av korpfbollen, åtog sig IFFA densamma och genomförde den också till allas belåtenhet. Det visade sig att intresset var så stort att vi måste dela upp lagen i två serier. Det var 13 lag anmälda, så det blev 7 i division I och 6 i division II. Flyget fick:

Instrument, Flyget I och Hallen i division I.

Flyget II och Flyget III i division II.

Seriens division I vanns inte utan strid och segern avgjordes först i sista matchen. I division II säkrade Flyget II segern på ett tidigare stadium, men om de övriga platserna var det hårda tag.

Cupen blev en uppgörelse mellan Instrument och Hallen. Instrument vann här en övertygande seger, och på den genomvata planen kom också deras teknik och lagspel till sin rätt. Att Instrument kunnat meja ned allt motstånd de mött far till stor del tillskrivas den goda kamratandan, som råder inom laget. De ha själva ordnat med fotbollsutbyte från närliggande föreningar men även en långresa har gjorts. Jag kan inte undga att skriva ned några glimtar från den senare, som gällde en match mot F 6 civilanställda i Karlsborg. Resan anträdde en lördagseftermiddag från Stora torget i en buss som troligen hade sett bättre dagar. Laget hade själva ordnat det ekonomiska för resan så det fanns ingen större kassa att ösa ur. För underhållningen svarade "Malar-Gösta" med sänger och kupletter, men som han emellanåt måste taga paus, passade

ström, CVV, 5.30, 7) Weidel, FF, 5.18, 8) G. Jacobsén, CVV, 5.17.

Höjd: 1) E. Axelsson, IFFA, 1.60, 2) Hall CVM, 1.60, 3) B. Heurlin, CVM, 1.60, 4) N. Pettersson, IFFA, 1.50, 5) N. Lagerström, CVV, 1.50, 6) Weidel, FF, 1.50, 7) Tibemo, FF, 1.45, 8) G. Jacobsén, CVV, 1.30.

Stafett 1.000 m.: 1) CVM 2.13.7, 2) IFFA 2.14.7, 3) CVV 2.24.1.

Slutresultat i lagtävlingen: 1) CVM 101, 2) IFFA 85, 3) CVV 44, 4) FF 32.

Det är vår förhoppning att IFFA:s medlemmar skall visa ännu större intresse och tävlingslust da idrotten ger oss tillfälle att komma i kontakt med varandra för att stärka fysiken och kamratandan på fritiden.

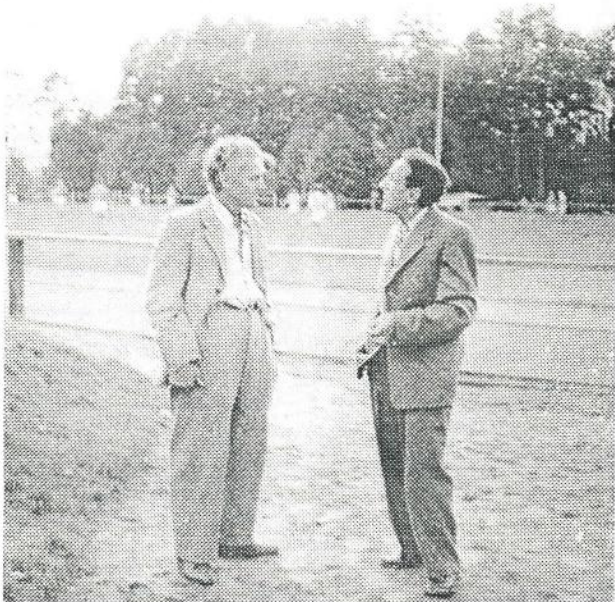
Väl mött på idrottsplatsen nästa sommar alltså!

Allmänna idrottssektionen g:m

HSm.

vi andra på att sjunga allsång. På andra sidan Askersund tog både sång och musik slut, för där började den mycket omtalade sjön Vättern skymta fram mellan träden. För den som inte färdats här förut och sett alla små vikar som gick långt in i skogen, dessa klippor som störta rätt ner i sjön för att inte tala om det kalla klara vattnet, var det en upplevelse att få se allt detta. Framkomna till Igelbäcken reste "Nuppe" på sig, gick fram till chauffören och sa: Här får Du köra sakta en mil för den här vägen har jag varit med och byggt.

Det framkom också att gode "Nuppe" var med och byggde vägen på 30-talet men att han ville åka sakta skulle bero på den fina utsikten. Ni som läser detta får varligt fram på "Nupes" väg mellan Igelbäcken — Granvik. Till Karlsborg kom vi lagom för att byta om till match på Molidens gröna matta. Även här vanns en överlägsen seger och resultatet blev 1—5. Efter matchen blev det kaffe på hotell Gästis. Sången och musiken började nu åter att ljuda. Vid dragningen på ett amerikanskt lotteri, som var anordnat, var vi ofina nog att taga med en stilig fruktkorg hem genom K. E. Aberg. Efter kaffet åkte vi buss Karlsborg runt och fick genom ciceron militärsamhällets sevärdheter i stora drag. Sedan vi läst en affisch om dans med sedvanliga basaranordningar i Axtorpsliden i Mölltorp en mil utanför Karlsborg var vi eniga om en lämplig avslutning och där trädde dansen ända tills Bertilsson från scenen sjöng Godnattvalsens vilken också var sista dans. Ja detta var några rader om hur trevligt man kan ha vid idrottsutbyte.

Nuppe (l. v.): Tänk på att fotbollen är rund.
Malar-Gösta: Ja, annars mände fasingen spela.

För att återgå till fotbollen har IFFA:s representationslag haft ett gott år, dock ej så god utdelning som förra året. Bolinder & Munktell klarade vi av här hemma och likaså matchen mot stadens övriga korpsspelare. Vid CV-mästerskapen som ju är det största idrottsevenemanget varje år blev resultaten följande: 3 matcher spelades, 1 förlust, 1 oavgjord samt en seger. Så till slut vill vi inom IFFA:s fotbollssektion framföra vårt tack till dem som hjälpt till och fört årets fotbollsprogram i hamn.

Idrottsföreningen Flyget, Arboga.

/K. E. Aberg.

—//—

Lagom är bäst.

Vid ett bruk i mellansverige känt för sina dåliga förtjänster arbetade en man som varit intagen på lasarettet för en magoperation. När han åter börjat arbeta frågade basen hur det stod till.

— Ajo, blev svaret. Nu går det nog bra, för nu har jag fått magen tillskuren efter avlöningen.

Säkerhets tjänsten

Vem talar Du med i telefon

Brrr — Brrr!

— Vakenkvist.

— Det är major Nilsson, KVA. Träffas ingenjör Holm.

— Nej, han är på tjänsteresa i dag.

— Jag skulle behöva en uppgift på hur många handvapen som nu ligger i förråd. Det kan kanske fröken ge mig?

— Jaa... nää, det kan jag inte svara på direkt. — Ett ögonblick...

— Hallå!

— Hallå ja!

— Tyvärr har jag inte tillgång till uppgifterna nu. Kan jag kanske ringa i morgon?

— Jag skulle behöva dem omgående. Om jag väntar några ögonblick kan väl fröken få fram dem?

— Nej, det kan jag tyvärr inte.

— Ja, då får jag väl vänta. Men då vill jag ha dem senast i morron bittida, för jag skall resa bort och behöver dem under dagen.

— Jag skall undersöka saken och ringer senare. Hur var telefonnumret?

— Österås 99999.

— Tack!

— Tack så mycket!

Efter samtalet tog fröken Vakenkvist kontakt med chefen och fick besked om att uppgifterna *icke* fick lämnas per telefon. Då ringde hon omedelbart upp Österås för att meddela major Nilsson detta. Och då lät samtalet sa här:

— Får jag Österås 99999.

— Var god och dröj, det kommer omedelbart...

— Mödracentralen.

— Förlåt var är då'?

— Då' är Mödracentralen i Österås.

— Är då' 99999?

— Ja, då' är då'.

— Träffas någon major Nilsson där?

— Neej, det känner vi inte alls till.

— Förlåt, då har jag kommit fel!

Undra på om fröken V. kände sig litet tillplattad. När hon samlat ihop tankarna ringde hon säkerhetschefen och berättade alltsammans.

Dylika förfrågningar komma då och då i telefonen, och frågan är om telefonsvar kan lämnas. — Är uppgifterna av hemlig natur bör de överhuvudtaget inte lämnas i telefon, och är man inte övertygad om vilken man talar med, får under inga omständigheter några viktiga uppgifter lämnas.

Handen på hjärtat! Tänker vi nu alltid på detta, då telefonen pinglar? Vi är inställda på god service och vill vara hjälpsamma och faller då lätt för frestelsen och lämnar svar, som vi kanske efteråt ångrar. Uppträder vi på det korrekta sätt, som fröken Vakenkvist gjorde? Låt oss fundera på saken och gör en självkontroll, då telefonen ringer nästa gång!

Lycka till och En Angenämlig Jul önskar

Säkerhetschefen.

—//—

Fråga: Kan ett barn ha en mor som far?

Svar: Ja, om modern är flygvärdinna.

FÖRETAGSNÄMNDEN

CVA

Det ordinarie sammanträdet den 28 juni 1954 hade som tyngdpunkt information om arbetsuppgifterna för ingenjörer, arbetsledare, tekniker m. m. på verkstadssektionen, kontrollsektionen och anläggnings- och driftsektionen. Informationen hade begärts av Arbetarnas företagsråd, som funnit proportionen arbetare—ljänsteman på vissa avdelningar anmärkningsvärd. Företagsledningen lämnade en uttömmande redogörelse för nu läget, arbetsuppgifterna på de olika avdelningarna och motiverade behovet. Därutöver behandlades några smärre nya frågor. Skötsel av planteringar och gräsmattor diskuterades.

Vid sammanträdet den 27 september 1954 förekom ett förslag om flyttning av en kipphyvel på avd 100 och ett annat om inköp av gänghuvud. Ing. Olsson från Ekonomisk Företagsledning AB redogjorde för det uppdrag som lämnats av FF till företaget och som avsåg en genomgång av den tekniska administrationen vid de centrala flygverkstäderna. Arbetet är förlagt till CVA. Han informerade om undersökningens arbetsmetoder och mål. Första etappen avser utarbetande av en planeringshandbok i syfte att klargöra arbetsgång, arbetsfördelning och hjälpmedel för planeringsarbetet. I arbetet ingår även medverkan vid genomförandet och utprovningen av handboken. Genomförandet sker successivt efter beslut i arbetsgrupp. Andra etappen avser genomförandet av handboken vid CVM och CVV och den tredje etappen genomgång av övriga delar av den tekniska administrationen.

Företagsledningen informerade som vanligt om arbetsbeläggning, byggnadsplaner, maskinanskaffning och ekonomi. Räkenskapsperioden 1953/54 jämförd med 1952/53 visar lägre sysselsättning och högre omkostnader, vilket resulterat i en högre siffra för omkostnader per produktiv arbetstimme. De högre omkostnaderna härröra huvudsakligen från löner och avskrivningar (ändrad avskrivningsmetod) under det att övriga kostnadsslag sjunkit. Trots den lägre sysselsättningen har omsättningen siffermässigt stigit, vilket beror på de höga materialkostnaderna på motorsidan. Resultatkontona, utvisande påläggsdifferenser och resultat av statliga beställningar enligt offert, visa sammanlagt ett överskott.

Gratifikationer.

Platslagaren Helge Gustavsson för konstruktion av pressverktyg.

Platslagaren B. H. Dackebo för konstruktion av riktningssverktyg för flammör.

Filaren K. G. E. Rollbäck för ändrad arbetsmetod vid borttagande av skadade turbinskovlar till motor typ RM2.

Erkännande.

Instrumentmakaren K. E. Thorén för förslag till förbättring av provanordning för indikering av lagerspel, kurshorisont.

Sekr.

Hört på CVA:

Basen går igenom avdelningen och finner en av sina killar stående sysslös, försjunken i tankar:

Basen: Va' nu' rå har'u ingen arbetslust?

Killen: Jorå men man kan väl behärska sej.

Saknar man armar tar man till fötterna.

På verkstadsorder den 25 nov. lästes bl. a. följande: FF har tillerkänt filare K. G. E. Rollbäck (nr 1651) 75 kr. som gratifikation för förslag till införande av fotpedal för reglering av lufthammare på nitfixtur till turbinskovlar samt förslag till komplettering av balanseringsanordning för turbinhjul med en anordning för byte och putsning av skovlar.

FF uttalar samtidigt sitt erkännande till Rollbäck för hans förtjänstfulla insatser i detta sammanhang.

Hur kom du på den här idén med fotpedalen, frågar Bergtrollet Rollbäck, när han ett ögonblick låter nithammaren vila.

Jo, jag gillar inte krångliga procedurer med jobbet. När jag ser någonting, som jag tycker kan ändras till det bättre, så kan jag helt enkelt inte hindra tankeapparaten från att börja fundera över problemet. Blir det så smånigom någon lösning, och det blev det ju i det här fallet, då ritar jag, tills jag är nöjd med resultatet.

R-R-R-R-R-uuuuuit, R-R-R-R-R-uuuuuit, brummar nithammaren och Rollbäck vrider turbinhjulet lättamt runt. Rytmiskt återkommer nithammarens brum, då Rollbäck med fotpedalen släpper fram tryckluften till hammaren. Antalet handgrepp har genom förenklingen nedbringats till hälften.

Det framkommer vidare under vårt samtal, att uppmuntringen med gratifikationer uppskattas, men beloppets storlek borde ligga mera i nivå med värdet av förbättringen, anses det.

Rollbäck går på kvällarna i Kungsörs yrkesskola, där han skaffar sig främst teoretiska kunskaper. Bergtrollet önskar detta ljushuvud i dubbel bemärkelse lyckat till i fortsättningen.

Visste ni att IFFA:s inventarieförteckning ser ut enligt följande:

47 st. fotbollströjor	8 st. varpastenar
4 st. malvaktströjor	9 st. schackspel
46 par fotbollsbyxor	2 st. schackklockor
60 par fotbollsstrumpor	3 st. resväskor
19 st. idrottströjor	15 par stigskor
15 par idrottsbyxor	10 st. bridgebord
6 st. knäskydd	3 st. seniorkulor
3 st. vristskydd	1 st. juniorkula
2 st. knäskydd, bandy	24 st. kastpilar
5 st. bandyklubbtor	3 st. tennisracket
8 st. fotbollar	1 st. kassaskrin
1 st. handboll	1 st. sjukvårdslåda
7 st. badmintonspel	

Materialförvaltaren.

Vad är en skyddssko?

Fragan har mangen gjort sig och svaret har de fått, som blivit ägare till ett par. Bland de över 1.000 CVA-are som redan skaffat sig sådan fotbeklädning är omdömet klart och tydligt till skodonens fördel. Den reklam, som ehuru i ringa mån dock bedrivits är helt och hållet dikterat av det faktum att skodon av denna typ för de allra flesta ha sådana fördelar som vanliga skor aldrig kan bjuda. I såväl in- som utlandet stiger försäljningen av skyddsskor för varje år. Bara ASEA i Sverige har hittills bland sina anställda sålt c:a 27.000 par. Anledningen till en sådan popularitet måste väl ha sin grund i att man mer och mer börjat förstå vikten av att även fötterna äro i behov av ändamålsenlig klädsel. Det är ju i alla fall så att fötterna är de kroppsdelen som till syvende och sist ska bära hela lasset. Trots dessa självklara sanningar finns det fortfarande erfarna yrkesmän, som aldrig skulle utföra ett arbete med undermåliga verktyg, men accepterar att dagligen stå eller gå i s. k. utslitna finskor. Ja, det finns till och med folk, som arbetar både i förråd och annorstädes med tungt material och som till fotbeklädning endast har sandaler eller t. o. m. gymnastikskor. Vad en sådan människa säger när en järnstång faller över tårna på honom kan med hänsyn till var ärade läsekrets ej återgivas i tryck.

Även om riskerna för taskador äro ringa på många arbetsplatser har de nedgångna fotvalven (begynnande plattfot) en inte oväsentlig del i de numera allt vanligare svaga ryggar hos både unga och gamla.

För att motverka dessa obehag har de nya skyddsskorna visat sig vara en obestridd tillgång. Den i halften inlagda, anatomiskt rätt utformade stålgelänken ger foten just det stöd den så väl behöver samtidigt som den är ett utmärkt skydd mot spiktramp. Kommer härtill att dessa skor nu finns i ett flertal moderna modeller, varför de med fördel kan användas även utom arbetet, torde alla skäl tala för att en billigare försäkring mot fot- och ryggsador än användande av skyddsskor, knappast kan erhållas.

Skyddsingenjören.

Vi pratar studier

Hej! Ja, som du hör så är det "Bergtrollet", som är nyfiket. Hur har du det med studieintresset i år?

— Menar du i TBV eller enbart bland "flygarna"?

— Både och.

— Studieintresset är större i år än förut, kanske i någon mån beroende på bättre och fylligare program. Jag kan ju nämna att TBV fått igång 14 cirklar och har fler på lut mot 9 förra året. Deltagarantal 143 varav anställda vid "flyget" eller deras anhöriga c:a 100.

— Vad är det för ämnen i år? Är det några nyheter?

— För att börja med nyheterna så är det först "Tisdagsklubben", en samtalsgrupp som väl allavet och så är filosofi, televisionsteknik, företagsbeskattning, personvagnsskola och knypling. Och så har vi som vanligt talarkurs och språk.

— Den där tisdagsklubben, vad diskuterar den?

Ja, hittills har vi resonerat om "är TV en kulturfara?" och nu diskuterar vi nykterhetsfragan.

— Har du något speciellt du vill säga "Bergtrollets" läsare?

— Ja, jag vill tala om att än går att komma med för vi ska starta nya cirklar på nyåret bl. a. några fackliga. Och är det någon som har något förslag på nya ämnen så är han eller hon välkommen.

— Hej!

Hej, det var länge sen. Var haller du hus nu för tiden? Man ser dej aldrig cykla på stan numera.

— Cykla? Vad tror du om mej? Tror du inte jag har råd att ha bil?

— Har du skaffat dej bil? Vad ska du ha den till du som bor så nära jobbet?

— Det vet du väl att ska inte folk tro att man har

dåligt ställt så måste man ha bil. Jag var till slut den enda av oss killar på jobbet som inte hade bil. Och så skulle man ut på semester och då måste man ju ha bil numera. Från det ena till det andra. Här går man och säger "Arboga är väl hopplöst liten, man kan ju inte gå ett steg utan att möta en bekant". Och så åker man ut och tror att nu ska man slippa se dom. Jo pytt-san! Var man än kom, nog stötte man ihop med någon Arbogabo alltid, inte ens på Areskutan slapp man undan. Vi mötte ett sällskap på hela vägen ner från Hummeln och nog var dom från Arboga. Nej nu har jag inte tid längre, jag ska hem och laga bilen.

Ebbe.

—//—

Gick lika bra.

En berömd skadespelare spelade en gang Richard den tredje och utslungade sin berömda replik: — En häst! Ett kungarike för en häst!

Da hördes en röst från översta raden:

— Gar det inte lika bra med en äsna?

Skadespelaren förlorade inte fattningen utan ropade tillbaka:

Jo, kom ner bara.

Forts. fr. sid. 7.

15.000 meter för två stående personer. Nu är han uppe i luftlager på 25.000 meter och ahörarna nere i knästående men tydligen fortsätter utredningen.

Det går några timmar under det jag beser anläggningarna. Så får jag se en telefonledning och tar upp hörlurarna och inkopplingskrokarna, som jag har i slängkappans ficka. Knäppningarna från en fingerskiva hörs. Jag räknar och får siffrorna 1—3—4.

En ljuv kvinnostämma: "Styresmannens sekreterare!"

En mansröst: "Kan jag få tala med styresmannen?"

Kvinnorösten: "Det går inte. S och öi är upptagna på en stor konferens och får inte störas!"

Mansrösten: "Inte störas? Detta är viktigt! Min moster i Valskog har födelsedag och jag måste gratulera. Det är riks dit och jag måste ringa!"

Kvinnorösten: "Ah, är det på det sättet. Ett ögonblick så kommer både S och öi."

Kopplingskrokarna gled av och resten av samtalet gick jag miste om.

Jag kommer förbi ett litet rött hus med ett smalt plåtrör på taket. Det ryker inte i plåtröret, men genom fönstret hör jag röster. Jag tittar in i fönstret och lyssnar. Där inne är ganska mycket folk församlade. En mager, tunnhärig man sitter på ett städ och svarar ideligen i telefonen, som ringer med korta mellanrum. De andra personerna äro ordnade i lång kö och många haller i protokoll och arbetsstudiehandlingar. De följer den magre mannen troget med ögonen, och påminner nästan om konfirmander inför sin kyrkofader. Orden han säger i telefonen, kan jag endast otydligt urskilja, men följande uttryck förekommer ofta: "Förhandlingar, Normalprestation, Fara åt helvete, Central uppgörelse, Riksdagstrappa, Grötkastruller, Grötklimpar, Barnbespisning. Jag smyger mig till dörren och läser anslaget:

SMEDJA

Annu en värdefull sak hann jag få reda på: CVA:s nya pejl. Jag hade smugit omkring på det öde flygfältet förbi trafikledartornet, da jag hörde trafikledarens mumlande röst: "7 lod . . . , 4 väg, sista bokstaven är A." — Tydligen en s. k. avvisande pejl. Synnerligen effektiv.

En ringsignal, som kom mig att tänka tillbaka på tiden i folkskolan, avbröt tvärt eftermiddagsfriden. Innan jag visste ordet av greps jag av en mäktig malström och rullande och kullrande över bilkylare, cykelstyren och mopedhandtag fördes jag oemotståndligt in mot staden. Jag hade gripits av CVA-trafiken och inget kunde hejda mig.

I ett huj star jag inför Maj-brasan. Hans ögon sköto blixar och fordrande stirrade han ned på mig. "Nå! Var det så?" "Ja, ja", stammade jag, varenda cell i min kropp skakade när jag avlade rapporten: "Det är så, det är Balk-Johan som styr och bestämmer!"

Damokles.

Spinnsidan

Funderingar

Kontorsvärlden är en liten värld alldeles för sig själv. Det är bland annat därifrån de otaliga roligheterna om direktören som gifter sig med sekreteraren kommer. De senaste åren har de fört en tynande tillvaro — troligen därför att det så sällan inträffar att direktören gifter sig med sekreteraren och skulle det hända så är det nog en sekreterare på någon annans kontor. För sina egna anser de mest som slavar — alla välmenande psykologiska utredningar till trots. Och ser man på direktörerna så kan det vara väl så bra kanske...

I alla fall må det vara hur som helst med den saken. En annan egenhet för kontorslivet är lunchrasten. Som börjar kl. 12 och kan halla på hur länge som helst. Ju högre löntagare ju längre lunch. Och den stackars telefonisten kan omöjligt svara på när herr X kommer tillbaka efter lunchen.

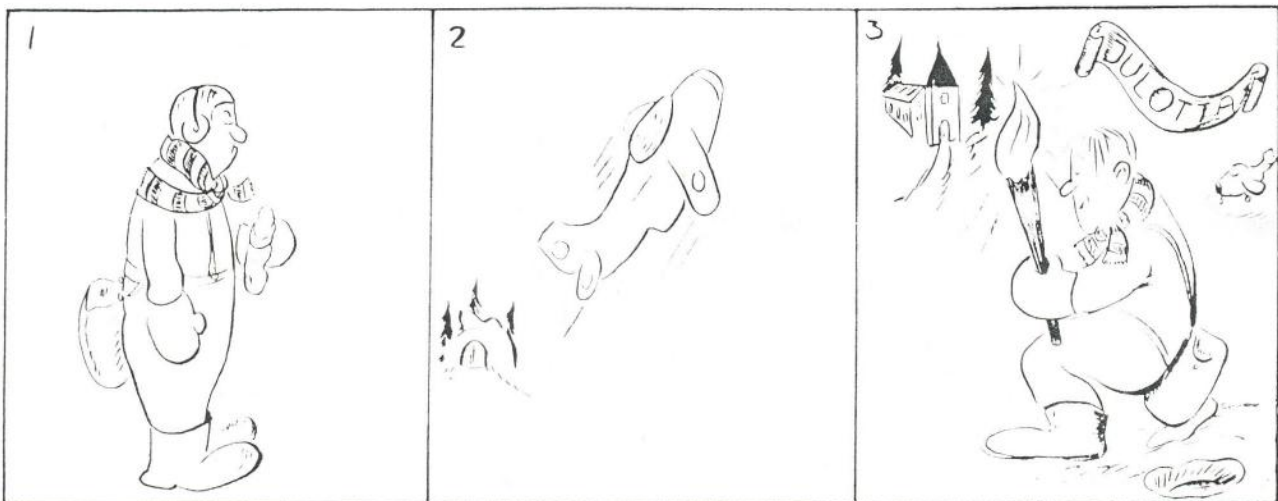
Numera heter alla samtal mellan 2 personer eller fler, sammanträde och ibland även konferens. Da far herrarna inte störas. Men om man nan gång ända får tillstånd att störa dom kommer man ofelbart mitt i en rolig historia. Eller en animerad diskussion om hur förskräckligt ont om parkeringsplatser det är. Eller att just det där bilmärket är alldeles odugligt. Näja, hela livet består ju inte bara av arbete. Fast varför ta till så stora ord om enklare sammankomster? Pratar vi vanliga slavar "privat" kallas det för "snatter" och "har ni inget viktigare att sköta"?

Varför har alla högre befattningshavare nobelt inramade fotografier av maka och barn på skrivbordet? Är herrarna så litet hemma att de annars lätt skulle kunna glömma familjens utseende? För det heter ju som regel sammanträde även efter kontorstid. Men till dags dato har jag aldrig sett en kvinnlig chef ha make och barn i mockaram på skrivbordet. Har de inte så många sammanträden eller tycker de inte det är något att förevisa för kollegerna?

Ann.

—//—

Jepppe i berget

BERGTROLLET gratulerar

C F A

50 år

Ivar Pettersson	19/12 1954
Herman Andersson	25/1 1955

C V A

60 år

Josel Karlsson	9/2 1955
----------------	----------

50 år

Gustav Carlsson	25/1 1955
Ernst Fridh	1/4 1955

HJÄRTLIGT TACK

för den stora penninggåva, och all annan hyllning som jag fick mottaga på min 60-årsdag.

Seffran.

—//—

ETT VARMT TACK

för all uppvaktning på 50-årsdagen.

Gunnar Andersson.

TILL ALLA ANSTÄLLDA VID CVA OCH CFA.

Genom Bergtrollet tillönska vi En God Jul och Ett Gott Nytt År.

Till Bergtrollet själv, som i och med detta julnummer fullbordat sin femte årgång, framför vi våra gratulationer och önskar lycka till i fortsättningen.

Otto Dahlin.
Styresman.

Erik Nyberg.
Förradsdirektör.